Stichting Reclame Code
Postbus 75684
1070AR AMSTERDAM

Datum: 6 februari 2023
Per e-mail: info@reclamecode.nl en klacht@reclamecode.nl

KLACHT

in de zaak van:

Stichting ter bevordering van de Fossielvrij-beweging in Den Haag, Zuid-Holland en daarbuiten,
statutair gevestigd te Den Haag

hierna ook "**Reclame Fossielvrij**"

advocaten: mrs. R. Nierop en S. de Boer

tegen

Shell Energy Retail B.V.
Statutair gevestigd te Rotterdam, Nederland,

Shell plc
Gevestigd te Londen SE1 7NA, Verenigd Koninkrijk,

SHELL Petroleum N.V.
Statutair gevestigd te Den Haag, Nederland

en

Shell Nederland B.V.
Statutair gevestigd te Den Haag, Nederland

hierna ook "**Shell**"

1 INLEIDING EN SAMENVATTING

1.1 In een recente uitspraak heeft het College van Beroep ("**CvB**") de beslissing van uw Commissie bekrachtigd dat Shell[1] met haar campagne 'CO2-compensatie' in het kader van haar brandstofproduct zich schuldig maakte aan het maken van misleidende reclameuitingen (de "**Misleidende Brandstof-Claim**").[2] Zodoende is in twee instanties geoordeeld dat Shell niet langer op dergelijke wijze reclame mag maken. Shell heeft inmiddels de campagne in het kader van haar brandstofproduct offline gehaald. Op de website van uw Commissie staat Shell niet opgenomen als non-compliant. Derhalve mag daarmee aangenomen worden dat Shell het compliance formulier naar aanleiding van voornoemde uitspraak heeft ondertekend dan wel op een andere manier voldoende aan de RCC heeft aangegeven dat zij niet meer op de bestreden wijze zou adverteren.

1.2 Shell maakt echter wederom op misleidende wijze reclame voor haar "**CO2-Compensatieprogramma**", dit keer in het kader van het product "Shell Energy", waarmee zij stroom en gas levert aan Nederlandse consumenten (de "**Shell Energy-campagne**"). Met de entiteit Shell Energy Retail B.V.[3], waarvan een uittreksel en afschrift concern-relaties van de KvK wordt overlegd als **Bijlage 1**, maakt Shell in verschillende bewoordingen melding van haar CO2-Compensatieprogramma in verband met gas.

1.3 De onderhavige "**Klacht**" richt zich tegen de claim dat Shell, wanneer de consument voor 'CO2-gecompenseerd gas' kiest, met dit CO2-Compensatieprogramma (schade door) CO2-uitstoot, die verbonden is aan de winning, verwerking, distributie en gebruik van het gas, per saldo ongedaan maakt (de "**Claim**"). Reclame Fossielvrij meent dat deze (absolute) duurzaamheids-claim als misleidend moet worden beschouwd. Shell houdt zich zodoende niet aan de uitspraak van uw Commissie welke in beroep is bevestigd door het CvB en (indien toepasselijk) niet aan het door haar zelf ondertekende compliance formulier.

1.4 Duurzaamheidsclaims worden als misleidend beschouwd indien de nodige bewijzen niet of onvoldoende worden aangeleverd. Omdat de Claim uitgaat van volledige compensatie, wat hieronder nader wordt toegelicht, geldt op grond van artikel 4 Code voor Duurzaamheidsreclame (**CDR**) een zwaardere bewijslast. De toelichting bij dit artikel luidt immers: *"Absolute claims zullen dus zeer overtuigend bewijsmateriaal vereisen. Uit het bewijsmateriaal moet dan blijken dat het beweerde resultaat **gegarandeerd** wordt bereikt."*

1.5 Shell baseert zich – blijkens haar website – ook bij deze Claim op haar CO2-Compensatie-programma. De geschiktheid van Shell's CO2-Compensatieprogramma als middel om het beloofde resultaat te realiseren, is inhoudelijk succesvol bestreden in dossier 2022/00100.

---

[1] Meer specifiek: met de groepsentiteit Shell Nederland Verkoopmaatschappij B.V., een 100% dochter van Shell Nederland B.V. Zie ook voetnoot 3.
[2] CvB 20 oktober 2022, Dossier 2022/00100.
[3] Shell Energy Retail B.V. is een 100% dochter van Shell Nederland B.V. Laatstgenoemde is weer een 100% dochter van SHELL Petroleum N.V., een 100% dochter van Shell plc.

1.6 De hier bestreden Claim wordt door Shell gedaan, ondanks de evidente strijdigheid daarvan met de uitspraak van uw Commissie en het CvB in dossier 2022/00100. Redenen waarom Reclame Fossielvrij uw Commissie verzoekt adverteerder op te nemen in de 'Non-Compliant'-lijst en (ditmaal) de uitspraak te verspreiden als 'alert', zodat de uitspraak onder de aandacht van een groot publiek wordt gebracht - waaronder andere adverteerders en consumenten.

2 INDELING VAN DE KLACHT

Paragraaf 3. DE BESTREDEN UITINGEN
Paragraaf 4. KWALIFICATIE VAN DE UITINGEN EN DE AARD VAN DE CLAIM
Paragraaf 5. "CARBON CREDITS" ONTOEREIKEND VOOR HET BELOOFDE RESULTAAT
Paragraaf 6. CLAIMS SHELL IN STRIJD MET RICHTLIJNEN
Paragraaf 7. CONCLUSIE: DE CLAIM IS IN STRIJD MET ARTIKELEN 3 EN 4 CDR
Paragraaf 8. VERZOEK

3 DE BESTREDEN UITINGEN

3.1 Shell maakt op haar website shellenergy.nl (de **Website**) veelvuldig vermelding van haar CO2-Compensatieprogramma. In **Bijlage 2** zijn integrale screenshots opgenomen van alle uitingen op de Website waarin op een manier compensatie van CO2 wordt genoemd in verband met de levering van gas aan consumenten door Shell.

3.2 In het verlengde van de Website staan momenteel ook posts op social mediakanalen van Shell online die refereren aan dit CO2-Compensatieprogramma. In **Bijlage 3** zijn integrale screenshots opgenomen van de betreffende posts.

3.3 Reclame Fossielvrij richt haar klacht op de volgende "**Uitingen**".

(a) Op de Website staat onder meer:

"Bij ons kun je kiezen voor (...) CO2-gecompenseerd gas. (...)"

"Ga jij voor CO2-gecompenseerd gas?"

"Mogen we je CO2-uitstoot compenseren?"

"Wij bieden de mogelijkheid om de CO2-uitstoot van het gas dat je bij ons afneemt te compenseren. (...)"*

"Voor elke m3 gas die jij verbruikt, betaal je iets extra's. Hiermee investeren we in CO2-compensatieprojecten die bijvoorbeeld ontbossing voorkomen, natuur beschermen en natuur ontwikkelen. Deze projecten zorgen ervoor dat er minder CO2 in de atmosfeer terechtkomt en dat direct CO2 opgenomen wordt uit de lucht."

(b) Op de social media kanalen van Shell staat:

"Klanten kunnen kiezen voor CO2-gecompenseerd gas"

4 KWALIFICATIE VAN DE UITINGEN EN DE AARD VAN DE CLAIM

Milieuclaim

4.1 Shell geeft consumenten met de Uitingen de indruk dat zij CO2 compenseert, en refereert daarmee aan de milieuaspecten van haar product. Evident is daarom dat het hier gaat om een milieuclaim in de zin van artikel 1 CDR.

Absolute claim

4.2 Op basis van de volledige uiting en de context waarin de mededelingen worden gedaan (randnummer 4.3 e.v.) en de vermoedelijke verwachting van het gemiddelde lid van de doelgroep waarop de uiting is gericht (randnummer 4.5), gaat het hier om een **absolute claim**.

4.3 Als geheel genomen, geven de Uitingen een toelichting over het CO2-Compensatieprogramma, dat simpelweg inhoudt dat Shell zogenoemde "**Carbon Credits**" aankoopt als je als consument iets extra's betaalt per kubieke meter gas. Carbon Credits zijn verhandelbare rekeneenheden die volgens theoretische, op afspraken gebaseerde standaarden staan voor een bepaalde omvang van een vermijding van de uitstoot of een opslag van broeikasgassen. De omvang van de emissievermijding of -verwijdering bedraagt volgens deze op afspraken gebaseerde standaarden 1 ton CO2 per Carbon Credit. Dit gebeurt volgens de Uitingen omdat met de Carbon Credits geïnvesteerd wordt in CO2-compensatieprojecten die *"bijvoorbeeld ontbossing voorkomen, natuur beschermen en natuur ontwikkelen"*.[4]

4.4 De Uitingen impliceren dat Shell met haar CO2-Compensatieprogramma een hoeveelheid CO2 uit de atmosfeer verwijdert, die minstens gelijk is aan de CO2-uitstoot die vrijkomt bij de winning, productie, distributie en het verbruik van haar gas. Immers, de Uitingen spreken zonder nuance over *'CO2-gecompenseerd gas'*[5], *'je CO2-uitstoot'*[6] en *'de CO2-uitstoot van het gas'*.[7] Ook de meer uitgebreide informatiepagina van Shell, waarnaar de Uitingen op verschillende plekken doorverwijst, heeft het over *"We use the carbon credits these projects generate to help customers decarbonise by compensating for their emissions."*[8]

---

[4] Zie Bijlage 2, p. 3.
[5] Zie Bijlage 2, p. 2, 3, 4 en 6.
[6] Zie Bijlage 2, p. 3.
[7] Zie Bijlage 2, p. 3.
[8] Zie: https://www.shell.com/shellenergy/othersolutions/welcome-to-shell-environmental-products/working-with-customers-to-compensate-for-their-emissions.html

4.5 Daarmee wordt in de Uitingen een concreet gegeven genoemd in het kader van het doel en het resultaat van het CO2-Compensatieprogramma: door mee te doen, zorg je ervoor dat de hoeveelheid CO2-uitstoot die onlosmakelijk verbonden is aan jouw afname van het gasproduct, teniet wordt gedaan. Er worden in de Uitingen geen mededelingen gedaan die een streven of een veranderingsproces aanduiden. Het gebruik van de term 'compenseren' zal door de gemiddelde consument dan ook worden geïnterpreteerd als compensatie in relatie tot de volledige CO2-uitstoot. Dit vindt ook steun in een recent consumentenonderzoek dat is uitgevoerd door KANTAR PUBLIC, in opdracht van de Autoriteit Consument en Markt (**ACM**). Maarliefst 66% van de respondenten geeft een incorrecte uitleg van het begrip CO2-compensatie en vermeld wordt dat men vaak denkt dat bij CO2-compensatie de uitstoot *volledig* gecompenseerd wordt.[9]

4.6 Maar ook zonder deze associatie van compensatie met de hoeveelheid CO2-uitstoot (volledig) is reeds sprake van een absolute claim. Immers, evident is dat een consument 'compensatie', als vermeld in de Uitingen, ziet in relatie tot CO2-uitstoot. Ook zonder specificatie van de hoeveelheid CO2-uitstoot die wordt gecompenseerd, is dus al sprake van een concreet resultaat dat wordt geclaimd omdat dit is ingebakken in de betekenis van het woord compenseren in relatie tot CO2-uitstoot. Uit het eerder aangehaalde consumentenonderzoek blijkt ook dat voor vier op de tien consumenten 'het onbekend is dat CO-compensatie niet betekent dat er geen schade aan het milieu is.'[10] Een consument die dit 'CO2-gecompenseerd gas' afneemt zal dus niet anders verwachten dan dat Shell de gerelateerde CO2-uitstoot daadwerkelijk vermijdt of een gelijke hoeveelheid CO2 uit de atmosfeer verwijdert. Vergelijkbaar met dat een consument die een aankoop doet waarbij een *cashback* wordt beloofd niet anders verwacht dan dat de dienstverlener hem op enige wijze *cash* teruggeeft. In dit geval blijkt dat echter monopoliegeld te zijn.

4.7 Door het middel dat Shell hanteert (Carbon Credits) wordt compensatie als zodanig namelijk niet gerealiseerd. Clemens Kaupa, Reclame Fossielvrij en Greenpeace hebben succesvol de geschiktheid van Carbon Credits als compensatiemiddel bestreden in Dossier 2022/00100.

4.8 Shell heeft niet alleen niet of onvoldoende bewezen dat zij de volledige CO2-uitstoot wordt 'gecompenseerd', maar ook niet of niet voldoende bewezen dat Carbon Credits (genoeg zekerheid bieden dat zij) überhaupt de beloofde compensatie, in welke hoeveelheid dan ook, kunnen bieden.

4.9 Ook het College overweegt in de uitspraak (dossier 2022/00100) dat het niet gaat om of Shell genoeg Carbon Credits aankoopt, maar juist of die Carbon Credits als zodanig de beloofde compensatie kunnen bieden. Het College komt invoornoemde zaak naar aanleiding van de gemotiveerde betwisting door de klagers tot de conclusie dat dit niet het geval is – wat wij verderop nader toelichten.[11]

---

[9] Zie 'ACM publiceert gedragsonderzoek naar CO2-compensatie bij aankoop vliegtickets', via acm.nl, 13-10-2022; en CO2-compensatieclaims, KANTAR PUBLIC, juli 2022, p. 7.
[10] *Ibid.*, p. 26.
[11] Zie dossier 2022/00100, p. 7.

4.10 De Uitingen zijn gericht op de algemene consumentenmarkt, en dus iedere natuurlijke persoon die potentieel Shell als energieleverancier wil voor zijn/haar woning. De gemiddelde consument zal voormelde mededelingen als geheel en in onderlinge samenhang zo uitleggen dat het CO2-Compensatieprogramma ertoe strekt dat het schadelijke effect van het afnemen van gas bij Shell in een bepaald opzicht (CO2) ongedaan wordt gemaakt, ofwel: wordt gecompenseerd.

Disclaimer ontoereikend om absoluut karakter van de claim te ontnemen

4.11 Op de Website is ook een disclaimer opgenomen (de **Disclaimer**, p. 4 van **Bijlage 2**). Deze Disclaimer heeft een nagenoeg identieke tekst als de disclaimer die door Shell gebruikt werd in het kader van de Misleidende Brandstof-Claim.[12] Weliswaar wordt in de Disclaimer toegelicht dat CO2 wordt uitgestoten, maar de claim van 100% CO2-compensatie wordt (wederom) niet genuanceerd.

4.12 Shell kan het misleidende karakter van een uiting, die 'CO2-compensatie' met een van haar producten verbindt, niet met een disclaimer ontnemen, zolang (i) het woord 'compensatie' wordt gebruikt, dat inherent een absolute claim bevat[13] en (ii) de gepretendeerde compensatie van CO2 gebaseerd is op een middel waarvan niet of niet voldoende is bewezen dat het de kwaliteit heeft om de beloofde compensatie te bieden.[14]

5 "CARBON CREDITS" ONTOEREIKEND VOOR HET BELOOFDE RESULTAAT

5.1 In dossier 2022/00100 overweegt het CvB dat een adverteerder niet te gemakkelijk weg mag komen met een, als onderbouwing van de juistheid van haar absolute milieuclaim, simpele verwijzing naar een op afspraken gebaseerde standaard zoals Carbon Credits. Indien de juistheid van de claim gedetailleerd inhoudelijk wordt betwist, is het nog altijd de adverteerder die moet aantonen dat haar claim juist is.

> *"7.7. Het College onderschrijft het oordeel van de Commissie dat het enkele beroep door Shell op de theoretische, op afspraken gebaseerde standaarden, normen en stelsels in dit geval ontoereikend is om de absolute CO2-compensatieclaim bewezen te achten. Deze standaarden, normen en stelsels zijn geen onweerlegbaar bewijs en leiden ook niet tot een andere bewijslastverdeling. Hierdoor blijft ruimte bestaan voor een nadere inhoudelijke beoordeling van de absolute milieuclaim indien sprake is van een gedetailleerde inhoudelijke betwisting."*

5.2 De geïntimeerden in dossier 2022/00100, waaronder Reclame Fossielvrij, hebben een dergelijke gedetailleerde inhoudelijke betwisting uiteengezet en zelfs nader geconcretiseerd aan de hand van twee specifieke compensatieprojecten waarin Shell door middel van de aankoop van Carbon Credits investeert. Voor zover uw Commissie dit ter inhoudelijke betwisting nog nodig acht, worden het

---

[12] Zie dossier 2022/00100, p. 2.
[13] Zie randnummer 4.6.
[14] Reden waarom het College de vraag of de door Shell gemaakte berekening van CO2-uitstoot van haar brandstof klopt in het midden laat. Immers, het gaat er niet om of Shell genoeg 'carbon credits' aankoopt, maar juist of die carbon credits als zodanig de beloofde compensatie kunnen bieden.

klachtschrift en verweerschrift in beroep inzake dossier 2022/00100 hier bijgevoegd als **Bijlage 4** en **Bijlage 5**, en verwijst Reclame Fossielvrij naar de gemotiveerde uiteenzetting van de bezwaren aldaar.[15]

5.3 Het CvB vat de bezwaren samen in haar uitspraak en komt tot de conclusie dat Shell deze bezwaren niet heeft kunnen weerleggen.[16] Daarmee komt het CvB tot haar oordeel dat Shell niet of niet voldoende heeft aangetoond dat het middel dat zij gebruikt daadwerkelijk resulteert in het beloofde resultaat, te weten: *"dat de CO2-uitstoot van de fossiele brandstof van Shell volledig wordt gecompenseerd."*[17] De door Shell bestreden beslissing van de RCC in dossier 2022/00100 blijft overeind staan, inclusief de daarin uitgesproken aanbeveling van de RCC aan Shell om **"niet meer op een 'dergelijke wijze' reclame te maken."**

5.4 De bezwaren die in dossier 2022/00100 door geïntimeerden zijn gemaakt tegen het CO2-Compensatieprogramma in het kader van Shell's brandstofproduct, gelden ook in het kader van de in deze Klacht bestreden Uitingen. Dat Shell de Uitingen nu doet in het kader van een ander product, gas, ondermijnt geenszins de bezwaren die in dossier 2022/00100 zijn gemaakt ten aanzien van Shell's CO2-Compensatieprogramma. Immers: ook hier wordt een absolute claim gebaseerd op Carbon Credits, wat theoretische, op afspraken gebaseerde standaarden zijn die niet als onweerlegbaar bewijs kunnen dienen.

5.5 Het voorgaande (en met name de uitwerkingen in **Bijlage 4 en 5)** worden verder ondersteund door een recent onderzoek naar Verra – wereldwijd de grootste Carbon Credit verlener, o.a. aan Shell (**Bijlage 6**). Het onderzoek is uitgevoerd door The Guardian, Die Zeit en de non-profit organisatie SourceMaterial. De onderzoekers stellen dat de Carbon Credits van Shell 'grotendeels waardeloos' zijn en spreken in dit kader van 'Phantom Credits'. Het onderzoek wijst immers uit dat meer dan 90% van de Credits verleend door Verra niet voor daadwerkelijke 'carbon reduction' zorgen.[18] The Guardian zegt hierover: "*Only a handful of Verra's rainforest projects showed evidence of deforestation reductions, according to two studies, with further analysis indicating that 94% of the credits had no benefit to the climate.*"[19]

5.6 Carbon Credits zijn dus niet per definitie een oneigenlijk middel (meetbare uitstoot versus een op afspraken gebaseerde standaard), maar de Credits waar Shell over zegt te beschikken blijken in realiteit 'grotendeels waardeloos' .

---

[15] Zie Bijlage 4, in het bijzonder p. 13 t/m 15; en Bijlage 5, in het bijzonder p. 5 t/m 14.
[16] Zie dossier 2022/00100, r.o. 7.7 en 7.8.
[17] Dossier 2022/00100, r.o. 7.9.
[18] https://www.source-material.org/vercompanies-carbon-offsetting-claims-inflated-methodologies-flawed/.
[19] https://www.theguardian.com/environment/2023/jan/18/revealed-forest-carbon-offsets-biggest-provider-worthless-verra-aoe.

6 CLAIMS SHELL IN STRIJD MET RICHTLIJNEN

6.1 Voor de volledigheid wordt ook (wederom) benadrukt dat Shell met de Uitingen tevens in strijd handelt met de richtlijnen die door de ACM en de Europese Commissie zijn gepubliceerd met betrekking tot duurzaamheidsclaims, en CO2-compensatieclaims in het bijzonder.

ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims

6.2 De ACM waarschuwt als volgt tegen vage compensatieclaims:

> "Als u consumenten de mogelijkheid biedt om de CO2-uitstoot van een product (tegen betaling) te compenseren, dan is er sprake van een apart product waarop de consumentenregels van toepassing zijn. Dit betekent dat u consumenten moet informeren over de **voornaamste kenmerken** van de aangeboden CO2-compensatie die hiervoor zijn genoemd. (...) Het bedrijf moet consumenten informeren over **hoeveel uitstoot er wordt gecompenseerd** en hoe de uitstoot wordt gecompenseerd."[20]

6.3 Shell verduidelijkt echter niet hoeveel uitstoot zij compenseert en handelt daarmee in strijd met de richtlijnen van de ACM. Dat is ook niet onverwacht, gezien de kritiek op Carbon Credits die breed gedragen wordt in de wetenschap. Het toont des te meer de ongeschiktheid van Carbon Credits als compensatiemiddel aan met het oog op het voorkomen van misleiding van de consument.

Richtsnoeren Europese Commissie

6.4 Ook de Europese Commissie waarschuwt expliciet voor vage marketingclaims over CO2-compensatie:

> *"Carbon removals claims should be authentic,* ***robust, transparent, reported, monitorable, verifiable, credible****, certified, should not undermine near-term emission reduction action in emitting sectors,* ***should guarantee additionality*** *and should ensure an appropriate accounting of carbon removals in national GHG inventories."*[21]

6.5 De belofte die Shell maakt met haar Uitingen voldoet niet aan deze criteria.

7 CONCLUSIE

7.1 Shell heeft met de Uitingen gekozen voor een duurzaamheidsclaim met een absoluut karakter. Van dit absolute karakter is in de eerste plaats sprake omdat de term '(CO2-) compensatie' inherent betekent dat je als adverteerder dus een effectief middel gebruikt dat daadwerkelijk de gerelateerde CO2-uitstoot vermijdt dan wel een gelijke hoeveelheid effectief uit de atmosfeer verwijdert. In de

---

[20] Autoriteit Consument en Markt, 'Leidraad Duurzaamheidsclaims' (2021), p. 9 en 10. <https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/leidraad-duurzaamheidsclaims.pdf> geraadpleegd op 23 november 2022.
[21] Europese Commissie, "Richtsnoeren voor de uitlegging en de toepassing van Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt" (2021), p. 77.

tweede plaats is van een absoluut karakter sprake omdat Shell impliceert dat het gaat om compensatie van de *volledige* CO2-uitstoot.

7.2 Uit Dossier 2022/00100 is gebleken dat Shell niet of niet voldoende bewezen heeft dat de aankoop van Carbon Credits de beloofde compensatie kan bieden. Shell maakt in strijd met de beslissing van de RCC in dossier 2022/00100 nog steeds op de bestreden wijze reclame, dit keer ten aanzien van haar gasproduct. Shell is daarmee *non-compliant* zoals beschreven in paragraaf 14 ('Compliance') van de Werkwijze Reclame Code Commissie en College van Beroep.

7.3 De gemiddelde consument wordt nog steeds niet adequaat voorgelicht om te voorkomen dat hij of zij op grond van onjuiste verwachtingen besluit tot een transactie (deelname aan het CO2-Compensatieprogramma in de vorm van extra betaling voor de levering van gas aan zijn of haar huishouden).

7.4 Uit wat in deze Klacht besproken is, volgt dat de Claim zoals door Shell gemaakt met haar Uitingen in strijd is met artikelen 3 en 4 CDR.

8 VERZOEK

8.1 Reclame Fossielvrij verzoekt uw Commissie om:

- te beslissen dat de uiting in strijd is met artikelen 3 en 4 CDR en deze Klacht gegrond te verklaren;
- Shell op te nemen in de 'Non-Compliant'-lijst van uw Commissie; en
- de uitspraak als ALERT te verspreiden zoals beschreven in paragraaf 8 van de Werkwijze Reclame Code Commissie en College van Beroep.

mr. R. Nierop
mr. S. de Boer

Advocaten

* * *
mr. R. Nierop en mr. S. de Boer, De Roos Advocaten Coöperatief U.A., Hamerstraat 19-1, 1021 JT, Amsterdam, T: (020)303 8880, F: (020) 524 8383 | M: 06 29 207 158, E: Rik.Nierop@deroosadvocaten.nl | M: 06 518 819 32 | E: Sietske.de.Boer@deroosadvocaten.nl

OVERZICHT BIJLAGEN

Bijlage 1	KvK-uittreksel en -afschrift concern-relaties met betrekking tot Shell Energy Retail B.V.
Bijlage 2	Screenshots uitingen op shellenergy.nl
Bijlage 3	Screenshots van posts op social mediakanalen Shell
Bijlage 4	Klachtschrift, dossier 2022/00100
Bijlage 5	Verweerschrift in beroep, dossier 2022/00100
Bijlage 6	Publicatie The Guardian m.b.t. onderzoek naar Verra

Bijlage 1

KvK-uittreksel en -afschrift concern-relaties met betrekking tot Shell Energy Retail B.V.

Inzien uittreksel - Shell Energy Retail B.V. (27271563)

Kamer van Koophandel, 11 januari 2023 - 11:36

KvK-nummer 27271563

Woonadressen zijn geen openbare gegevens en alleen beschikbaar voor in artikel 51 Handelsregisterbesluit genoemde organisaties.

Rechtspersoon

RSIN	813883866
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Statutaire naam	Shell Energy Retail B.V.
Statutaire zetel	Rotterdam
Eerste inschrijving handelsregister	05-11-2004
Datum akte van oprichting	26-10-2004
Datum akte laatste statutenwijziging	15-02-2021
Geplaatst kapitaal	EUR 50.000,00
Gestort kapitaal	EUR 50.000,00
Deponering jaarstuk	De jaarrekening over boekjaar 2021 is gedeponeerd op 12-09-2022.

Onderneming

Handelsnaam	Shell Energy Retail B.V.
Startdatum onderneming	26-10-2004
Activiteiten	SBI-code: 0610 - Winning van aardolie SBI-code: 3514 - Handel in elektriciteit en in gas via leidingen
Werkzame personen	0

Vestiging

Vestigingsnummer	000018452507
Handelsnaam	Shell Energy Retail B.V.
Bezoekadres	Weena 505, 3013AL Rotterdam
Telefoonnummer	0703779111
Faxnummer	0703776790
Datum vestiging	26-10-2004
Activiteiten	SBI-code: 0610 - Winning van aardolie SBI-code: 3514 - Handel in elektriciteit en in gas via leidingen Opsporen, winnen, vervoeren en verwerken van aardolie, aardgas en andere delfstoffen. Handel in elektriciteit en in gas via leidingen.
Werkzame personen	0

Enig aandeelhouder

Naam	Shell Nederland B.V.
Bezoekadres	Carel van Bylandtlaan 30, 2596HR 's-Gravenhage
Ingeschreven onder KvK-nummer	24098177
Enig aandeelhouder sedert	15-02-2021 (datum registratie: 16-02-2021)

Bestuurders

Naam	van de Bergh - Voormolen, Barbara Pernel
Geboortedatum	24-03-1976
Adres	Nassau Odijckstraat 18, 2596AH 's-Gravenhage
Datum in functie	15-02-2021 (datum registratie: 16-02-2021)
Titel	Directeur
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)
Naam	van den Dool, Hilmar Christoph
Geboortedatum	02-06-1972
Adres	Albert Cuyplaan 50, 3723GM Bilthoven
Datum in functie	15-02-2021 (datum registratie: 16-02-2021)
Titel	Directeur
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)
Naam	Kool, Tomás David
Geboortedatum	02-09-1983
Adres	Beukenhorstlaan 2, 2244GB Wassenaar
Datum in functie	13-12-2021 (datum registratie: 21-12-2021)
Titel	Directeur
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Gevolmachtigden

Naam	SHELL International B.V.
Bezoekadres	Carel van Bylandtlaan 30, 2596HR 's-Gravenhage
Ingeschreven onder KvK-nummer	27155369
Datum in functie	14-08-2006
Inhoud volmacht	Aanvragen e-herkenningsmiddelen en de bijbehorende diensten.
Aanvang (huidige) volmacht	13-04-2021
Naam	Pries, Bastiaan
Geboortedatum	27-11-1965
Adres	Gallaslaan 6, 2353CM Leiderdorp
Datum in functie	16-04-2021 (datum registratie: 23-04-2021)
Titel	Algemeen Procuratiehouder
Inhoud volmacht	tezamen met een directeur of andere algemeen procuratiehouder.

Gegevens zijn vervaardigd op 11-01-2023 om 11.36 uur.

Dit is de vernieuwde weergave van het product Concernrelaties

KVK

Aangevraagd op: 11-01-2023 om 12:49 uur

Concernrelaties

Algemene informatie

Naam	Shell Energy Retail B.V.
KVK-nummer	27271563
RSIN	813883866
Statutaire zetel	Rotterdam
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap

Totale concern: Shell Plc

Toont alle niveaus van de geselecteerde inschrijving.

E

SHELL China Holdings B.V.
KVK-nummer 27153747
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Internet Ventures B.V.
KVK-nummer 27190027
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Pensioenbureau Nederland B.V.
KVK-nummer 27265895
Plaats: 's-Gravenhage

E

B.V. Petroleum Assurantie Maatschappij
KVK-nummer 27007042
Plaats: 's-Gravenhage

E

EUROSHELL CARDS B.V.
KVK-nummer 24266398
Plaats: Rotterdam

E

SHELL Internationale Research Maatschappij B.V.
KVK-nummer 27061179
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Trademark Management B.V.
KVK-nummer 27246695
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Caspian B.V.
KVK-nummer 27142481
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Caspian Pipeline Holdings B.V.
KVK-nummer 27278954
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration Venture Services B.V.
KVK-nummer 27260386
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Offshore (Personnel) Services B.V.
KVK-nummer 27192048
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Overseas Investments B.V.
KVK-nummer 27104660
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (LXI) B.V.
KVK-nummer 53504097
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Nanhai B.V.
KVK-nummer 27153748
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Trading Russia B.V.
KVK-nummer 27265902
Plaats: 's-Gravenhage

E

Chosun SHELL B.V.
KVK-nummer 27147584
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell WindEnergy Netherlands B.V.
KVK-nummer 27183668
Plaats: 's-Gravenhage

E

NoordzeeWind B.V.
KVK-nummer 34195602
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell EV Charging Solutions B.V.
KVK-nummer 32158064
Plaats: Amsterdam

E

Shell WindEnergy NZW I B.V.
KVK-nummer 27263460
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Manufacturing Services B.V.
KVK-nummer 27100629
Plaats: 's-Gravenhage

E

MS Europe B.V.
KVK-nummer 27154955
Plaats: Rijswijk

E

Shell Global Solutions (Eastern Europe) B.V.
KVK-nummer 27251146
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (84) B.V.
KVK-nummer 65500784
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (89) B.V.
KVK-nummer 68126182
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

E

Rotterdam Hydrogen Company B.V.
KVK-nummer 68126263
Plaats: 's-Gravenhage

E

Power Line Utilising Grid B.V.
KVK-nummer 68126034
Plaats: 's-Gravenhage

E

The Green Near Future 5 B.V.
KVK-nummer 68126301
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell New Energies NL B.V.
KVK-nummer 68126352

Plaats: 's-Gravenhage

E
Solar-EP II B.V.
KVK-nummer 69477965
Plaats: 's-Gravenhage

E
Solar-EP I B.V.
KVK-nummer 69478058
Plaats: 's-Gravenhage

E
Solar-EW II B.V. in liquidatie
KVK-nummer 69478163
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell Renewables and Energy Solutions Europe B.V.
KVK-nummer 68130244
Plaats: 's-Gravenhage

E
Energiepark Pottendijk B.V.
KVK-nummer 70339538
Plaats: 's-Gravenhage

E
Pottendijk Zon B.V.
KVK-nummer 70341397
Plaats: 's-Gravenhage

E
Pottendijk Wind B.V.
KVK-nummer 70342075
Plaats: 's-Gravenhage

E
Pottendijk Energie B.V.
KVK-nummer 70342121
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell Exploration and Production (107) B.V.
KVK-nummer 75749629
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

E
Shell New Energies Holding Europe B.V.
KVK-nummer 75749726
Plaats: 's-Gravenhage

E
HKN LP 1 B.V.
KVK-nummer 77841913
Plaats: 's-Gravenhage

E
HKN LP 3 B.V.
KVK-nummer 77841999
Plaats: 's-Gravenhage

E
HKN LP 2 B.V.
KVK-nummer 77842154
Plaats: 's-Gravenhage

E
HKN LP 6 B.V.
KVK-nummer 77842324
Plaats: 's-Gravenhage

E

HKN LP 5 B.V.
KVK-nummer 77842359
Plaats: 's-Gravenhage

E

HKN LP 4 B.V.
KVK-nummer 77842561
Plaats: 's-Gravenhage

E

Aramis CCS B.V.
KVK-nummer 82256179
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

E

Aramis S1 B.V.
KVK-nummer 82262349
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-B B.V.
KVK-nummer 86255959
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-B LP 1 B.V.
KVK-nummer 86261835
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-B LP 2 B.V.
KVK-nummer 86261924
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-B LP 3 B.V.
KVK-nummer 86261991
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-B LP 4 B.V.
KVK-nummer 86262076
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-B LP 5 B.V.
KVK-nummer 86262122
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-B LP 6 B.V.
KVK-nummer 86262173
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-B LP 7 B.V.
KVK-nummer 86262262
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-A LP 7 B.V.
KVK-nummer 86256726
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-A LP 6 B.V.
KVK-nummer 86256734
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-A LP 5 B.V.
KVK-nummer 86256742

Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-A LP 4 B.V.
KVK-nummer 86256750
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-A LP 3 B.V.
KVK-nummer 86256769
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-A LP 2 B.V.
KVK-nummer 86256777
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell HKW-A LP 1 B.V.
KVK-nummer 86256785
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Iraq Petroleum Development B.V.
KVK-nummer 27098950
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Shared Services (Asia) B.V.
KVK-nummer 27142469
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Sakhalin Services B.V.
KVK-nummer 27192058
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell E and P Offshore Services B.V.
KVK-nummer 27142459
Plaats: 's-Gravenhage

B

Tambá B.V.
KVK-nummer 27291256
Plaats: 's-Gravenhage

B

BJS Oil Operations B.V.
KVK-nummer 57103798
Plaats: 's-Gravenhage

E

B.V. Dordtsche Petroleum Maatschappij
KVK-nummer 27002689
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Iraq Services B.V.
KVK-nummer 55852890
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Namibia Upstream B.V.
KVK-nummer 55853188
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production Mauritania (C19) B.V.
KVK-nummer 55853358
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (LXVI) B.V.

KVK-nummer 55853595
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Geothermal B.V.
KVK-nummer 55853803
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (LXII) B.V.
KVK-nummer 55878342
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Egypt N.V.
KVK-nummer 27085341
Plaats:
Fifth Settlement, Zip Code 11835, New Cairo, Egypte

E

Shell Exploration and Production Brunei B.V.
KVK-nummer 27157042
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Kuwait Exploration and Production B.V.
KVK-nummer 27271561
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell EP Wells Equipment Services B.V.
KVK-nummer 27271560
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (LI) B.V.
KVK-nummer 27277655
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

E

Shell Exploration Company (RF) B.V.
KVK-nummer 27271564
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Ventures B.V.
KVK-nummer 27192071
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Ventures Investments B.V.
KVK-nummer 59842512
Plaats: 's-Gravenhage

E

Jordan Oil Shale Company B.V.
KVK-nummer 27271570
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Services Oman B.V.
KVK-nummer 27100631
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Exploration Company B.V.
KVK-nummer 27190387
Plaats: 's-Gravenhage

B

Shell Exploration and Production (LI) B.V.
KVK-nummer 27277655

Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

B

Shell Exploration and Production (LVIII) B.V.
KVK-nummer 53862473
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (LXXV) B.V.
KVK-nummer 59842571
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

BJSA Exploration and Production B.V.
KVK-nummer 59843195
Plaats: 's-Gravenhage

B

Shell Exploration and Production (LXXI) B.V.
KVK-nummer 59900776
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (LXV) B.V.
KVK-nummer 55853676
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (82) B.V.
KVK-nummer 65500601
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (89) B.V.
KVK-nummer 68126182
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

B

Shell Exploration and Production (96) B.V.
KVK-nummer 74505106
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (92) B.V.
KVK-nummer 74505114
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (94) B.V.
KVK-nummer 74505130
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (93) B.V.
KVK-nummer 74505157
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (107) B.V.
KVK-nummer 75749629
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

B

Shell Exploration and Production (103) B.V.
KVK-nummer 75749718
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (102) B.V.
KVK-nummer 75749742
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (99) B.V.
KVK-nummer 75749769
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (101) B.V.
KVK-nummer 75749777
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Shell Exploration and Production (100) B.V.
KVK-nummer 75753189
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (1 van 2)

B

Aramis CCS B.V.
KVK-nummer 82256179
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

SHELL International Exploration and Production B.V.
KVK-nummer 27002688
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell EP Holdings (EE&ME) B.V.
KVK-nummer 27271559
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration Company (West) B.V.
KVK-nummer 27260388
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Lubricants Supply Company B.V.
KVK-nummer 27269007
Plaats: Rotterdam

E

Shell Upstream Indonesia Services B.V.
KVK-nummer 27271567

Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Deepwater Tanzania B.V.
KVK-nummer 27192055
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Project Development (VIII) B.V.
KVK-nummer 27265905
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Upstream Turkey B.V.
KVK-nummer 27265908
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell EP Middle East Holdings B.V.
KVK-nummer 27188329
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Development Iran B.V.
KVK-nummer 27142465
Plaats:
1549951199 Teheran, Iran

E

SHELL Exploration B.V.
KVK-nummer 27094659
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Upstream Development B.V.
KVK-nummer 27173217
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Upstream Albania B.V.
KVK-nummer 53833317
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Sao Tome and Principe B.V.
KVK-nummer 53861922
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (LVIII) B.V.
KVK-nummer 53862473
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Exploration and Production (LXXV) B.V.
KVK-nummer 59842571
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Mozambique B.V.
KVK-nummer 59842784
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production Mauritania (C10) B.V.
KVK-nummer 59843179
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (LXXI) B.V.

KVK-nummer 59900776
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Exploration and Production (LXV) B.V.
KVK-nummer 55853676
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Albania Block 4 B.V.
KVK-nummer 65500083
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Offshore Upstream South Africa B.V.
KVK-nummer 65500237
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Oman Exploration and Production B.V.
KVK-nummer 65500342
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production South Africa B.V.
KVK-nummer 65500474
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (82) B.V.
KVK-nummer 65500601
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Exploration and Production (96) B.V.
KVK-nummer 74505106
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Exploration and Production (92) B.V.
KVK-nummer 74505114
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Exploration and Production (94) B.V.
KVK-nummer 74505130
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Exploration and Production (93) B.V.
KVK-nummer 74505157
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell EP Oman B.V.
KVK-nummer 74505203
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (103) B.V.
KVK-nummer 75749718

Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Exploration and Production (102) B.V.
KVK-nummer 75749742
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Exploration and Production (99) B.V.
KVK-nummer 75749769
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Exploration and Production (101) B.V.
KVK-nummer 75749777
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Shell Exploration and Production West-Siberia B.V. in liquidatie
KVK-nummer 75749807
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Exploration and Production (100) B.V.
KVK-nummer 75753189
Plaats: 's-Gravenhage

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Portfolio Holdings B.V.
KVK-nummer 84802294
Plaats: 's-Gravenhage

E

KE STP Company B.V.
KVK-nummer 84803169
Plaats: 's-Gravenhage

E

KE Suriname B.V.
KVK-nummer 84819642
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Business Development Central Asia B.V.
KVK-nummer 27142467
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Nederland B.V.
KVK-nummer 24098177
Plaats: 's-Gravenhage

E

A

Shell Nederland Verkoopmaatschappij B.V.
KVK-nummer 24112907
Plaats: Rotterdam

E

Tankstation Exploitatie Maatschappij Holding B.V.
KVK-nummer 24197298
Plaats: Rotterdam

E

B.R.E. B.V.
KVK-nummer 39097668
Plaats: Rotterdam

Komt vaker voor (1 van 2)

E

Waalbrug Exploitatie Maatschappij B.V.
KVK-nummer 08181112
Plaats: Rotterdam

B

B

B.R.E. B.V.
KVK-nummer 39097668
Plaats: Rotterdam

Komt vaker voor (2 van 2)

E

Snijders Olie B.V.
KVK-nummer 20032032
Plaats: Rotterdam

E

Shell TapUp B.V.
KVK-nummer 59900857
Plaats: Rotterdam

E

Shell Chemicals Europe B.V.
KVK-nummer 24332907
Plaats: Rotterdam

E

Shell Trading Rotterdam B.V.
KVK-nummer 24332683
Plaats: Rotterdam

E

Shell Energy Retail B.V.
KVK-nummer 27271563
Plaats: Rotterdam

B

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
KVK-nummer 04008869
Plaats: Assen

E

Nam Pipeline B.V.
KVK-nummer 27142870
Plaats: Assen

E

Nam Extension B.V. in liquidatie
KVK-nummer 04058658
Plaats: Assen

B

E

NAM Offshore B.V.
KVK-nummer 86401211
Plaats: Assen

E

SHELL Information Technology International B.V.
KVK-nummer 27146204
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Energy Europe B.V.
KVK-nummer 27259906
Plaats: 's-Gravenhage

E
A
SHELL Nederland Chemie B.V.
KVK-nummer 24082750
Plaats: Moerdijk

E
B
SHELL Mspo 2 Holding B.V.
KVK-nummer 24196991
Plaats: Vondelingenplaat Rotterdam

E
A
SHELL Nederland Raffinaderij B.V.
KVK-nummer 24094988
Plaats: Vondelingenplaat Rotterdam

B
Coöperatieve Industriële Brandweerzorg U.A.
KVK-nummer 24276241
Plaats: Rotterdam

E
Shell Low Carbon Fuels
KVK-nummer 75749653
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell Hydrogen Operations & Production B.V.
KVK-nummer 76223582
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell EP Somalia B.V.
KVK-nummer 27191288
Plaats: 's-Gravenhage

E
SHELL Exploration and Production Investments B.V.
KVK-nummer 27144665
Plaats: 's-Gravenhage

E
SHELL Gas B.V.
KVK-nummer 27085651
Plaats: 's-Gravenhage

E
Integral Investments B.V. in liquidatie
KVK-nummer 24295655
Plaats: 's-Gravenhage

E
SHELL Gas Venezuela B.V.
KVK-nummer 27137055
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell Gas Iraq B.V.
KVK-nummer 27274861
Plaats: 's-Gravenhage

E
SHELL China B.V.
KVK-nummer 27153746
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell OKLNG Holdings B.V.
KVK-nummer 27274857
Plaats: 's-Gravenhage

E
SHELL Gas Nigeria B.V.
KVK-nummer 27113453
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell Western LNG B.V.
KVK-nummer 33255689
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell Generating (Holding) B.V.
KVK-nummer 27173207
Plaats: 's-Gravenhage

E
SHELL Abu Dhabi B.V.
KVK-nummer 27099785
Plaats:
Abu Dhabi, Verenigde Arabische Emiraten

E
Shell Gas & Power Developments B.V.
KVK-nummer 27173224
Plaats: 's-Gravenhage

E
Attiki Gas B.V.
KVK-nummer 53903528
Plaats: 's-Gravenhage

E
LNG Shipping Operation Services Netherlands B.V.
KVK-nummer 58585435
Plaats: 's-Gravenhage

E
Netherlands ALNG Holding Company B.V.
KVK-nummer 59122684
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell LNG Port Spain B.V.
KVK-nummer 24269875
Plaats:
Wildey, Sint Michael, Barbados

E
Shell Integrated Gas Oman B.V.
KVK-nummer 65500709
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell LNG Bunkering B.V.
KVK-nummer 74504991
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell Global Solutions International B.V.
KVK-nummer 27155370
Plaats: 's-Gravenhage

E
RESCO B.V.
KVK-nummer 27121014
Plaats: 's-Gravenhage

E
Shell Global Solutions Services B.V.
KVK-nummer 27114974
Plaats: 's-Gravenhage

E
SHELL Salym Development B.V.
KVK-nummer 27142961

Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Exploration and Production Services (RF) B.V.
KVK-nummer 27142451
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Finance (Netherlands) B.V.
KVK-nummer 27116952
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Downstream Services International B.V.
KVK-nummer 27265874
Plaats: Rotterdam

E

SHELL Kazakhstan Development B.V.
KVK-nummer 27142477
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Kazakhstan B.V.
KVK-nummer 27331614
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL Sakhalin Holdings B.V.
KVK-nummer 27150650
Plaats: 's-Gravenhage

E

SHELL International B.V.
KVK-nummer 27155369
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell Gas (LPG) Holdings B.V.
KVK-nummer 27140427
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell South Syria Exploration B.V.
KVK-nummer 81097247
Plaats: 's-Gravenhage

E

Shell International Finance B.V.
KVK-nummer 27265903
Plaats: 's-Gravenhage

Bijlage 2

Screenshots uitingen op shellenergy.nl

Uitingen Shell Energy op eigen (product)website

- Op de volgende pagina's worden screenshots getoond van de verschillende CO2-compensatie gerelateerde uitingen zoals deze momenteel op de website van Shell Energy worden getoond. Deze zijn afkomstig van de volgende pagina's:
    - https://www.shellenergy.nl/
    - https://www.shellenergy.nl/gas/
    - https://www.shellenergy.nl/klantenservice/Verbruik_en_besparen/CO2-gecompenseerd-gas/index.html

Gas en CO_2-gecompenseerd gas

Bij ons kun je kiezen voor gewoon-, maar ook voor CO_2-gecompenseerd gas. Per kubieke meter gas, betaal je iets extra's. Van dit geld worden CO_2-credits gekocht, die vervolgens voor jou geïnvesteerd worden in CO_2-compensatieprojecten. Meer weten?

Lees hoe we CO_2 compenseren

Ga jij voor CO_2-gecompenseerd gas?

100% Nederlandse wind- en zonne-energie

Haal nu onze energie in huis

Postcode | Huisnr. | Toev.

Vul je postcode in

Ik heb een slimme meter

Mogen we je CO_2-uitstoot compenseren?

Bij ons kun je kiezen voor gewoon-, maar ook voor CO_2-gecompenseerd gas. Dat werkt zo: per kubieke meter gas, betaal je iets extra's. Van dit geld worden CO_2-credits gekocht, die vervolgens voor jou geïnvesteerd worden in CO_2-compensatieprojecten. Wat dat kost? Bereken nu je maandbedrag en ontdek hoeveel jij voor CO_2-gecompenseerd gas zou betalen.

Ontdek het prijsverschil

Ontdek het prijsverschil

CO_2-compensatieprojecten

Als jij kiest voor CO_2-gecompenseerd gas, wordt er voor jou geïnvesteerd in CO_2-compensatieprojecten. Bijvoorbeeld projecten die ontbossing voorkomen, natuur beschermen of natuur ontwikkelen. Dit zorgt ervoor dat er minder CO_2 in de atmosfeer terechtkomt en dat direct CO_2 opgenomen wordt uit de lucht.

Help je mee?

Ga voor CO_2-gecompenseerd gas

Shell ENERGY

Stroom & Gas | Elektrisch rijden | Zonnepanelen | Ons verhaal | Klantenservice

Het is erg druk aan de telefoon. Heb je vragen over de overheidsmaatregelen? Alles wat we nu weten, vind je bij de **meest gestelde vragen**.

Klantenservice > Verbruik en besparen > Wat is CO_2-gecompenseerd gas?

Wat is CO_2-gecompenseerd gas?

Wij bieden de mogelijkheid om de CO_2-uitstoot* van het gas dat je bij ons afneemt te compenseren. Maar wat is CO_2-gecompenseerd gas precies? Op deze pagina lees je hoe dat precies werkt.

Zo compenseren wij je gasverbruik

Voor elke m^3 gas die jij verbruikt, betaal je iets extra's. Hiermee investeren we in CO_2-compensatieprojecten die bijvoorbeeld ontbossing voorkomen, natuur beschermen en natuur ontwikkelen. Deze projecten zorgen ervoor dat er minder CO_2 in de atmosfeer terechtkomt en dat direct CO_2 opgenomen wordt uit de lucht.

Aan de uitstoot zelf verandert niets

CO_2-compensatie voorkomt dus niet dat er CO_2-uitstoot vrijkomt wanneer gas wordt geproduceerd of gebruikt. CO_2-credits zijn geen gelijkwaardige vervanging voor energieoplossingen met een lagere emissie. Er wordt namelijk nog steeds CO_2 uitgestoten

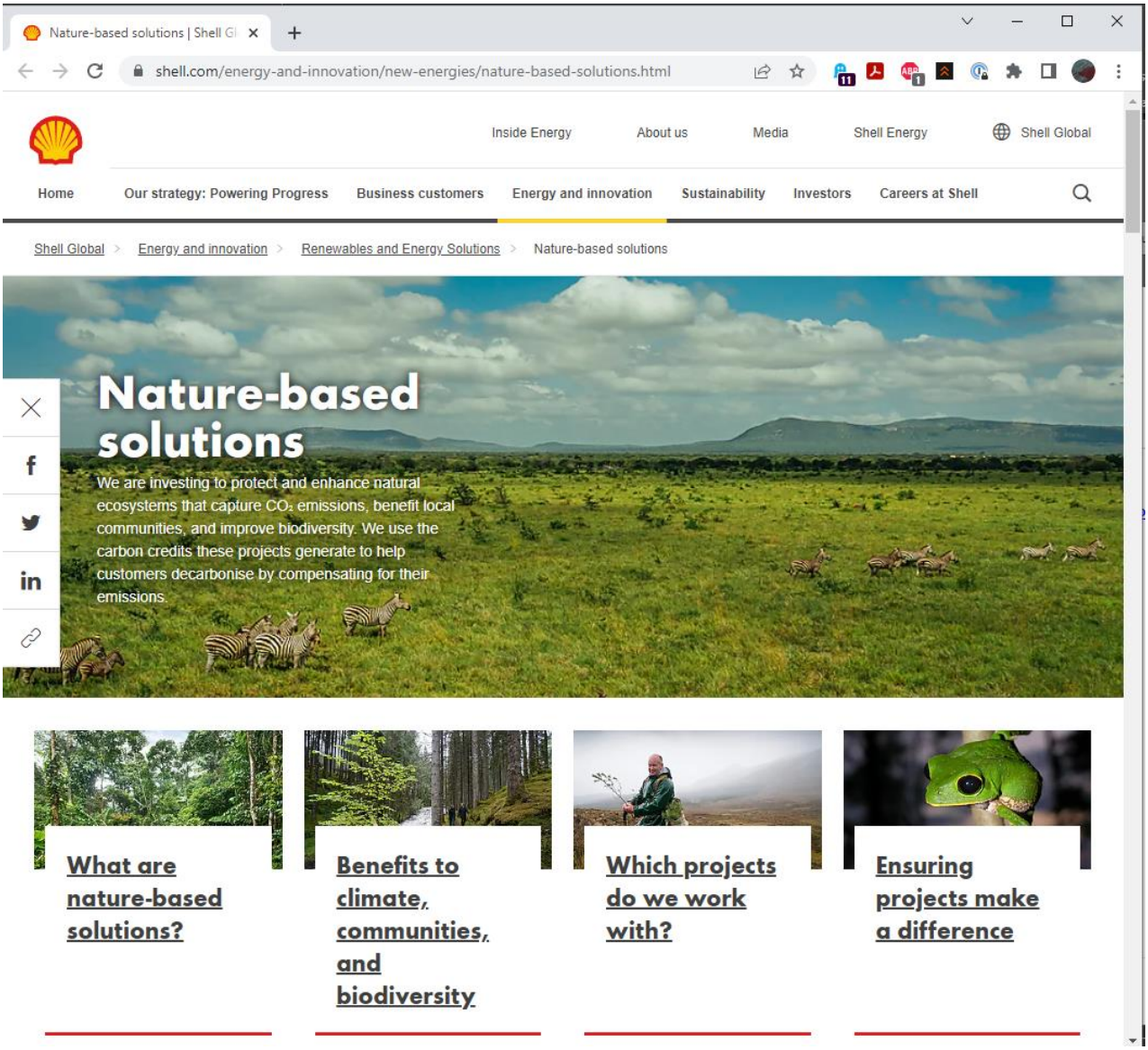
Nature-based solutions | Shell Gl
shell.com/energy-and-innovation/new-energies/nature-based-solutions.html
Inside Energy
About us
Media
Shell Energy
Shell Global
Home
Our strategy: Powering Progress
Business customers
Energy and innovation
Sustainability
Investors
Careers at Shell
Shell Global > Energy and innovation > Renewables and Energy Solutions > Nature-based solutions
Nature-based solutions
We are investing to protect and enhance natural ecosystems that capture CO₂ emissions, benefit local communities, and improve biodiversity. We use the carbon credits these projects generate to help customers decarbonise by compensating for their emissions.
What are nature-based solutions?
Benefits to climate, communities, and biodiversity
Which projects do we work with?
Ensuring projects make a difference

Wat is een CO_2-credit?

Een CO_2-credit is een certificaat dat aantoont dat 1 ton (ofwel 1.000 kg) CO_2-uitstoot is vermeden of is opgenomen uit de atmosfeer. Een credit kan alleen worden uitgegeven als het is gecontroleerd door een onafhankelijke instantie, en kan maar één keer gebruikt worden. Doordat de opwarming van de aarde wereldwijd plaatsvindt, maakt het niet uit waar de broeikasgassen worden uitgestoten en waar deze broeikasgassen worden gecompenseerd. Daarom hoeft klimaatcompensatie of CO_2-compensatie niet op dezelfde plek plaats te vinden als waar de CO_2 wordt uitgestoten.

*Met CO_2-gecompenseerd gas compenseren we de CO_2-, de CH_4- en N_2O-emissies van het gas.

Veelgestelde vragen

Hoe kan ik kiezen voor CO_2-gecompenseerd gas?

CO_2-gecompenseerd gas is een alternatief voor gewoon aardgas. Als je je aanmeldt voor onze energie, vragen wij je *Wil je CO_2-gecompenseerd gas?* Als je hier *Ja, graag* op antwoord, zie je direct wat dit met je maandbedrag doet.

Hoeveel betaal ik voor CO_2-gecompenseerd gas?

Dit is afhankelijk van hoeveel gas je verbruikt. Bereken je maandbedrag en kies bij de vraag *Wil je CO_2-gecompenseerd gas?* voor *Ja, graag*. Onder de energiepakketten bij *tarieven* zie je vervolgens hoeveel je ervoor betaalt.

Bijlage 3

Screenshots van posts op social mediakanalen Shell

Uitingen via social media kanalen

https://twitter.com/Shell_Nederland/status/1511237256048173060

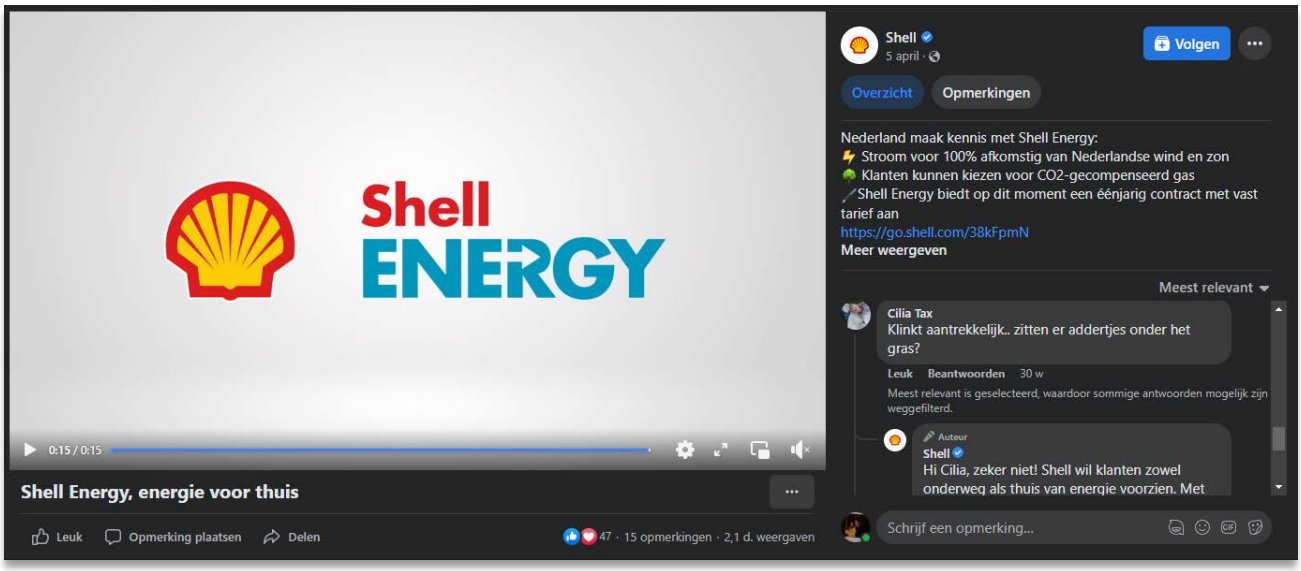

https://www.facebook.com/watch/?v=7062705540466544

Bijlage 4

Klachtschrift, dossier 2022/00100

Klacht tegen de misleidende promotie door Shell van het product "CO2-compensatie", en tegen het opzettelijk negeren door Shell van besluit 2021/00190 van de Reclame Code Commissie

Deze klacht is ingediend door:

- **Reclame Fossielvrij**
- **Greenpeace Nederland**
- **Clemens Kaupa**

Deze klacht is gericht tegen **Shell**, waarvan het hoofdkantoor is gevestigd op:
Carel van Bylandtlaan 16, 2596 HR Den Haag, Nederland.
(Postadres: Postbus 162, 2501 AN Den Haag, Nederland).

Inhoudsopgave

1. Samenvatting van de klacht 3

2. De misleidende marketingclaims 4

2.1. Het beloofde resultaat van het gepromote product 4

2.2. De nieuwe "disclaimer" 6

2.3. De slogan “Maak het verschil” is blijven staan 6

2.4. Tussentijdse samenvatting: Shell belooft volledige compensatie van de klimaatschade door CO2-vervuiling als gevolg van autorijden maar suggereert tegelijkertijd dat compensatie om gedeeltelijke compensatie gaat 7

3. De betekenis van de belofte van "CO2-compensatie": het ongedaan maken van de door CO2-vervuiling veroorzaakte schade 7

3.1. De letterlijke betekenis van de term “compensatie”: “tegen elkaar afwegen”, “goedmaken”, “neutraliseren” en “ongedaan maken.” 8

3.2. Shell gebruikt de beloften "CO2-compensatie" en "CO2-neutraal" als synoniemen om aan te geven dat de schade van CO2-vervuiling door autorijden ongedaan wordt gemaakt 8

3.3. De RCC vat de belofte van “CO2-compensatie” op als synoniem voor “CO2-neutraal”, d.w.z. dat de door CO2-vervuiling veroorzaakte klimaatschade ongedaan wordt gemaakt 12

3.4. Tussentijdse samenvatting: de gemiddelde consument zal de belofte van "CO2-compensatie" opvatten als dat de klimaatschade van CO2-vervuiling ongedaan wordt gemaakt 12

4. Het is feitelijk onjuist te beweren dat de door CO2-vervuiling veroorzaakte schade geheel of gedeeltelijk ongedaan kan worden gemaakt 13

4.1. Beloften van volledige compensatie worden niet ondersteund door de wetenschap en misleiden daarom de consument 13

4.2. Beloften van gedeeltelijke compensatie worden niet ondersteund door de wetenschap en misleiden daarom de consument 14

4.3. Beloften van gedeeltelijke compensatie zijn vage milieuverklaringen die de consument misleiden 14

5. Conclusie 16

1. Samenvatting van de klacht

Shell promoot het product "CO2-compensatie", dat klanten belooft om tegen betaling de klimaatschade te compenseren die wordt veroorzaakt door de CO2-uitstoot als gevolg van het rijden op fossiele brandstoffen. Shell gebruikt marketingclaims zoals “Maak het verschil. Compenseer CO2-uitstoot.” In besluit 2021/00190 van 26 augustus 2021 **oordeelde** de **Reclame Code Commissie dat Shell de promotie van het product "CO2-compensatie"** met marketing slogans als "Maak het verschil. Rij CO2-neutraal" **in strijd was met de artikelen 2 en 3 MRC**.[1] De RCC redeneerde dat **Shell niet in staat was geweest het nodige wetenschappelijke bewijs te leveren** om haar beloften te staven.

In reactie daarop **heeft Shell slechts kleine aanpassingen** in haar campagne aangebracht. De huidige marketingclaims van Shell zijn in wezen identiek aan de claims waarvan de RCC reeds had vastgesteld dat zij in strijd zijn met de vereisten van eerlijke reclame. **Shell heeft slechts één woord veranderd** (het woord "neutraal" is vervangen door "compensatie"), en **heeft vaagheid toegevoegd over de** vraag of het product "CO2-compensatie" wordt geacht de door CO2-vervuiling veroorzaakte klimaatschade volledig of slechts gedeeltelijk ongedaan te maken.

Deze klacht zal aantonen dat de promotie door Shell van "CO2-compensatie" ook in haar huidige vorm misleidend is voor de consument. Omdat het product niet voldoet aan de verwachting van de klant die hiervoor betaalt.

- Eerst zal worden betoogd dat de belofte "CO2-compensatie" synoniem is voor termen als "CO2-neutraal" en "compensatie", en dat zowel Shell als de RCC de termen als synoniem opvatten. De **belofte van "CO2-compensatie" betekent dat de klimaatschade die wordt veroorzaakt door de CO2-vervuiling** als gevolg van het rijden op fossiele brandstoffen **wordt gecompenseerd of ongedaan gemaakt.** Daarmee wordt bewezen dat Shell alleen een cosmetische wijziging aanbrengt om een product aan te blijven prijzen dat niet doet wat het belooft.
- Dan zal worden aangetoond dat **Shell nog steeds niet het nodige wetenschappelijke bewijs heeft geleverd** om te bewijzen dat haar product "CO2-compensatie" daadwerkelijk het beloofde resultaat oplevert. Dit **geldt voor marketingbeloftes die zowel de volledige als de gedeeltelijke compensatie van de klimaatschade door CO2-vervuiling suggereren**. Shell schendt daarmee de vereiste dat milieuclaims feitelijk juist moeten zijn en door objectief bewijs moeten worden gestaafd. **Shell schendt het duidelijke voorschrift van de RCC dat zij geen wetenschappelijk onbewezen en onbewijsbare marketingclaims mag doen**.
- Voor zover Shell slechts een gedeeltelijke compensatie van de klimaatschade als gevolg van CO2-vervuiling suggereert (in de disclaimer en in zinnen waar ze het woord “volledig” weglaten voor “CO2-compensatie” of “compenseren”), specificeert **zij niet welk deel van de CO2-vervuiling** door haar product "CO2-compensatie"

[1] Reclame Code Commissie, *2021/00190*.

ongedaan zou worden gemaakt. Shell **schendt** derhalve **de vereiste dat milieuclaims nauwkeurig** en **niet vaag moeten zijn**.

2. De misleidende marketingclaims

Shell promoot het product "CO2-compensatie" op haar website, in haar benzinestations en via andere media. Zo gebruikt Shell bijvoorbeeld de campagneslogan "Maak het verschil. Compenseer CO2-uitstoot."[2] Het product "CO2-compensatie" wordt verkocht voor 1 cent per liter benzine.

Een voorbeeld van de promotie van het product "CO2-compensatie" op de Shell-website.

2.1. Het beloofde resultaat van het gepromote product

Shell stelt dat het product "CO2-compensatie" de schade compenseert die wordt veroorzaakt door de CO2-uitstoot als gevolg van het rijden op fossiele brandstoffen van Shell:

> *"Door een financiële bijdrage te leveren aan compensatieprojecten **kun je als consument je eigen CO2-voetafdruk compenseren**. Deze projecten **zorgen ervoor dat CO2-uitstoot als gevolg van brandstofverbruik gecompenseerd wordt**, bijvoorbeeld door bossen te behoeden voor kap."*[3]

Volgens Shell **compenseert** haar product "CO2-compensatie" **de volledige schade** die wordt veroorzaakt door de CO2-verontreiniging als gevolg van het rijden met fossiele brandstoffen:

> *"Als je je hebt aangemeld voor compensatieAAN en je tankt Shell V-Power Benzine of Shell V-Power Diesel, dan **compenseert Shell de volledige CO2-uitstoot**; vanaf de winning van ruwe olie tot en met het brandstofverbruik."*[4]

---

[2] https://www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot.html (7 januari 2022)
[3] https://www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot/co2-uitstoot-compenseren.html (7 januari 2022)
[4] https://www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot/co2-uitstoot-compenseren.html (7 januari 2022)

De compensatiebelofte van Shell **heeft betrekking op alle emissies in de gehele waardeketen** (scope 3-emissies):

> *"Shell koopt dan koolstofkredieten die volgens internationale normen **de CO2-uitstoot compenseren van de winning van ruwe olie tot aan de benzinepomp voor de klant**."*[5]

Ook in de algemene voorwaarden schrijft Shell dat de hoeveelheid CO2 die uit de atmosfeer wordt verwijderd, gelijk is aan de CO2 die vrijkomt van well-to-wheel.

> *"2.3 Het begrip "CO2-compensatie" wordt op een niet-wetenschappelijke manier gebruikt om aan te geven dat Shell d.m.v. **een transactie ervoor zorgt dat een hoeveelheid CO2 uit de atmosfeer wordt verwijderd, welke hoeveelheid CO2 gelijk is aan CO2-uitstoot die vrijkomt bij de winning, productie, distributie en het verbruik van de Brandstof.** De onttrekking van CO2 uit de atmosfeer vindt plaats via een op de natuur gebaseerd proces dan wel via het voorkomen van CO2-emissies door het tegengaan van ontbossing."*[6]

In het persbericht over de uitspraak van de RCC rept Shell over "de uitgestoten CO2" die gecompenseerd wordt. Dat veronderstelt wederom de volledige uitstoot:

> *"**Bij het gebruikmaken van CO_2-compensatie wordt de uitgestoten CO_2 gecompenseerd door het kopen van Carbon Credits** die worden gebruikt voor investeringen in projecten voor onder meer het beschermen en planten van bos."*[7]

Echter, in de zin die volgt, suggereert Shell dat "CO2-compensatie" in de ogen van klanten iets anders is dan "CO2-neutraal":

---

[5] https://www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot/co2-uitstoot-compenseren.html (7 januari 2022)
[6] https://www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot/co2-uitstoot-compenseren.html (2 februari 2022 - screenshot aanwezig)
[7] https://www.shell.nl/media/nieuwsberichten/2021/shell-now-talks-about-co2-compensation.html (2 februari)

> *“Maar, stelt de commissie, klanten zouden door **het gebruik van de term CO_2-neutraal kunnen denken dat bij CO_2-compensatie het verbruik van de brandstof helemaal geen CO_2 achterlaat in de atmosfeer.**”*

Daarmee zegt Shell dat “CO2-compensatie” voor klanten blijkbaar anders is dan “CO2-neutraal” en veronderstelt Shell dat CO2-compensatie in de ogen van klanten niet over de gehele uitstoot zou gaan. Maar Shell zegt er niet bij hoeveel compensatie klanten dan wel voor hun geld kunnen verwachten.

2.2. De nieuwe "disclaimer"

Shell heeft op haar website een nieuwe "disclaimer" gepubliceerd:

> *“*CO2-compensatie **voorkomt niet dat er CO2-uitstoot vrijkomt** wanneer de brandstof wordt geproduceerd of gebruikt. CO2-uitstoot compenseren, wil zeggen het aankopen van Carbon Credits, waarmee geïnvesteerd wordt in geverifieerde projecten om bossen te beschermen en bomen te planten. Deze Carbon Credits, zijn **geen gelijkwaardige vervanging voor energieoplossingen met een lagere emissie**. Er wordt immers nog steeds CO2 uitgestoten. "*[8]

De disclaimer erkent dat de volledige compensatie van de klimaatschade door CO2-vervuiling veroorzaakt door rijden op fossiele brandstoffen fysiek onmogelijk is. Dit erkent de bevindingen van de RCC-uitspraak tegen Shell van 26 augustus 2021. De **disclaimer is dan ook expliciet in tegenspraak met de hierboven aangehaalde marketing claims** van Shell op dezelfde website, die een volledige compensatie beloven van de klimaatschade door CO2-vervuiling als gevolg van het rijden op fossiele brandstoffen. De disclaimer bewijst dat Shell weet dat het product niet doet wat Shell klanten belooft.

2.3. De slogan “Maak het verschil” is blijven staan

Het eerste deel van de slogan voor het product CO2-compensatie is na de uitspraak blijven staan. Shell roept klanten op: “Maak het verschil.” Dat gezegde betekent in de volksmond dat een actie of handeling een reëel en substantieel effect heeft in de werkelijkheid. Het gezegde wordt niet gebruikt als het effect van een product onzeker of niet bewezen is of gedeeltelijk of minimaal effect heeft.

[8] https://www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot.html (7 januari 2022)

2.4. Tussentijdse samenvatting: Shell belooft volledige compensatie van de klimaatschade door CO2-vervuiling als gevolg van autorijden maar suggereert tegelijkertijd dat compensatie om gedeeltelijke compensatie gaat

Samenvattend kan worden gesteld dat Shell haar product "CO2-compensatie" aanprijst met twee marketingbeloften: enerzijds **belooft Shell de volledige compensatie** van de klimaatschade ten gevolge van CO2-verontreiniging, anderzijds **suggereert Shell in de disclaimer en het persbericht over de uitspraak van de Reclame Code Commissie de gedeeltelijke compensatie** daarvan. Tegelijkertijd belooft Shell klanten dat ze met CO2-compensatie “het verschil” kunnen maken.

In de volgende analyse zullen zowel de volledige compensatiebeloften worden behandeld als de gesuggereerde gedeeltelijke compensatie en zal worden aangetoond dat beide claims misleidend zijn voor de consument. **Omdat het product misleidt en niet doet wat het belooft.** Zoals ook de Reclame Code Commissie stelt, kan Shell niet aantonen of en in hoeverre het product “CO2-compensatie” doet wat het belooft. Dat is niet veranderd door het woord “CO2-neutraal” te vervangen door het woord “CO2-compensatie”.

3. De betekenis van de belofte van "CO2-compensatie": het ongedaan maken van de door CO2-vervuiling veroorzaakte schade

Marketingclaims moeten worden geïnterpreteerd vanuit het perspectief van de gemiddelde consument. Er zal worden aangetoond dat de **belofte van "CO2-compensatie" door de gemiddelde consument kan worden begrepen in de zin dat de door de CO2-vervuiling veroorzaakte klimaatschade ongedaan wordt gemaakt** (= gecompenseerd, geneutraliseerd). Een interpretatie moet redelijk worden geacht als het de interpretatie is die de adverteerder heeft bedoeld over te brengen.[9] Aangetoond zal worden dat Shell beoogt over te brengen dat het product "CO2-compensatie" de klimaatschade als gevolg van de CO2-vervuiling door het rijden op fossiele brandstoffen geheel of gedeeltelijk compenseert. Voorts zal worden aangetoond dat de RCC in haar uitspraak van 26 augustus 2021 het begrip op een vergelijkbare wijze heeft opgevat.

[9] Federal Trade Commission, "FTC Policy Statement on Deception" (1983) 3.

3.1. De letterlijke betekenis van de term “compensatie”: “tegen elkaar afwegen”, “goedmaken”, “neutraliseren” en “ongedaan maken.”

Het woord “compenseren” komt van het Latijnse woord “compenso.” Volgens het Lewis/Short's Latijnse woordenboek betekent de term:

> *“to poise, **weigh several things with one another**; hence, in the language of business, **to equalize** one thing with another by weighing, **to balance** with one another, **to make good**”*[10]

De Nederlandse term “compenseren” wordt in de Van Dale gedefinieerd als: “vereffenen, vergoeden, goedmaken.”[11] Woorden.nl geeft de volgende synoniemen: “1) Goedmaken 2) Schadeloosstellen 3) Tegenover stellen 4) Vereffenen 5) Vergelijken 6) Vergoeden”, en geeft het voorbeeld van “**Het ongedaan maken** van een verplichting op de agrarische termijnmarkt van Amsterdam Exchanges door het afsluiten van een tegengestelde transactie.”[12]

Hieruit kan worden geconcludeerd dat de **belofte van “compensatie” synoniem is voor termen als “neutraal” en “goedmaken”**, en **verwijst naar het ongedaan maken van een** veroorzaakte **schade**. De uitdrukking “CO2-compensatie” betekent dus het ongedaan maken van de door CO2-vervuiling veroorzaakte schade.

3.2. Shell gebruikt de beloften "CO2-compensatie" en "CO2-neutraal" als synoniemen om aan te geven dat de schade van CO2-vervuiling door autorijden ongedaan wordt gemaakt

Tot november 2021 promootte Shell haar product "CO2-compensatie" met de termen **"compensatie" en "neutraal"** op haar website en in haar tankstations, waarbij **zij deze termen als synoniemen gebruikte**. Dit blijkt uit het volgende screenshot van de Shell-website, en foto's van een Shell-tankstation:

[10] http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0059:entry=compenso (14 januari 2022)
[11] https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/compenseren#.YdhiACwxk0o (14 januari 2022)
[12] https://www.woorden.org/woord/compenseren (14 januari 2022)

Shell gebruikt de beloften van "CO2-compensatie" en "CO2-neutraal" synoniem (website vóór november 2021).

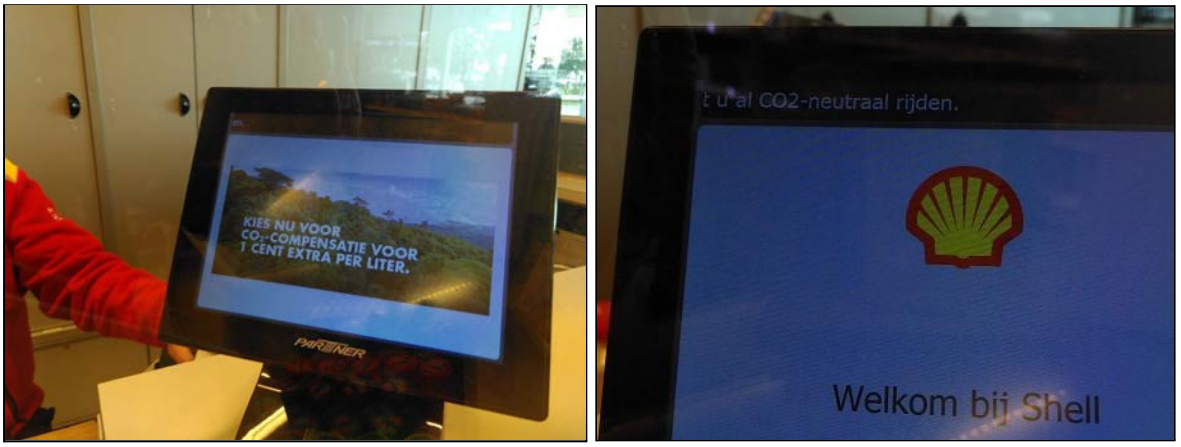

Shell gebruikt de beloften "CO2-compensatie" en "CO2-neutraal" als synoniemen (schermen in Shell-tankstation in oktober 2021)

In andere landen blijft Shell de beloften van "CO2-compensatie", "CO2-neutraal" en "offsetting" als synoniem gebruiken, zoals blijkt uit de volgende screenshots en foto's:

Shell Retail

Consumers can choose to drive carbon neutral with Shell. Shell offsets emissions by purchasing carbon credits generated from the global project portfolio that protects and regenerates forests. Shell launched carbon neutral driving in the Netherlands in April 2019. Shell was the first retailer in the UK to offset the CO_2 emissions from customers' fuel purchases within their loyalty program, Shell UK GO+, so customer can drive carbon neutral at no extra cost. In October 2020, Shell launched carbon neutral driving in Germany, Austria, Switzerland and Canada.

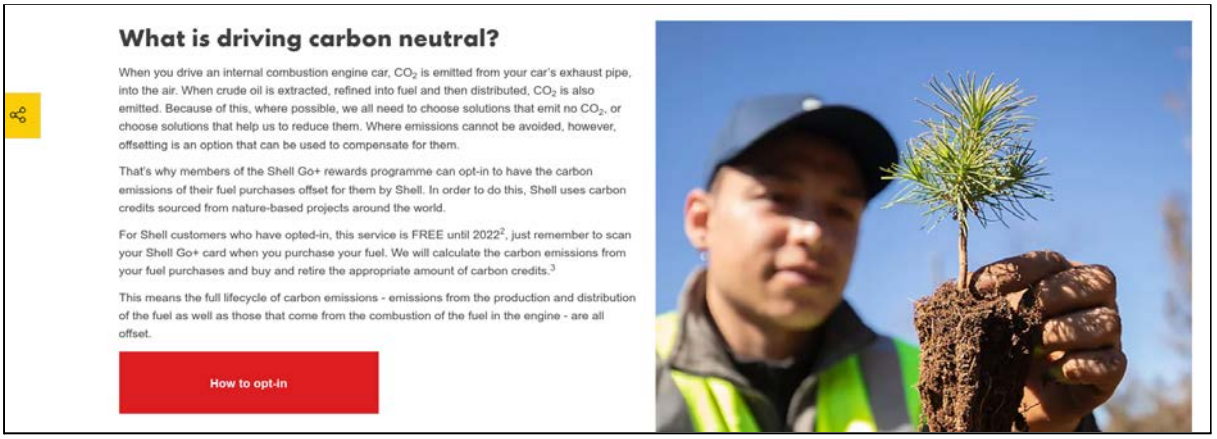

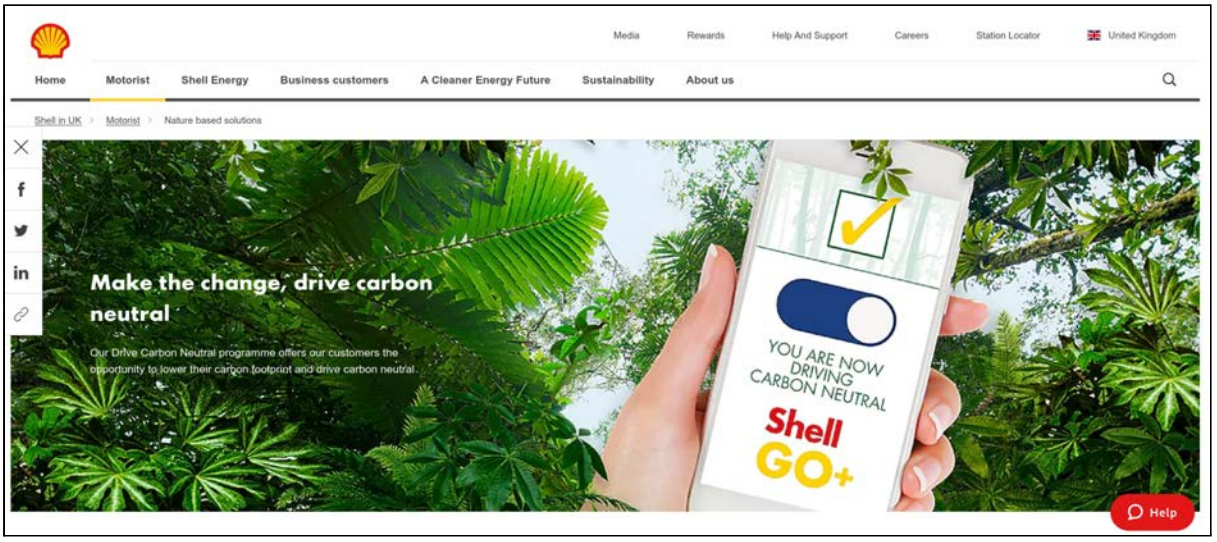

Shell gebruikt de termen "CO2-compensatie", "CO2-neutraal" en "offsetting" synoniem in andere landen.[13]

13

https://www.shell.com/shellenergy/othersolutions/welcome-to-shell-environmental-products/our-carbon-credit-offering.html, https://www.shell.co.uk/motorist/make-the-change-drive-carbon-neutral.html, https://www.shell.com/shellenergy/othersolutions/welcome-to-shell-environmental-products/our-carbon-credit-offering.html (2 februari 2022)

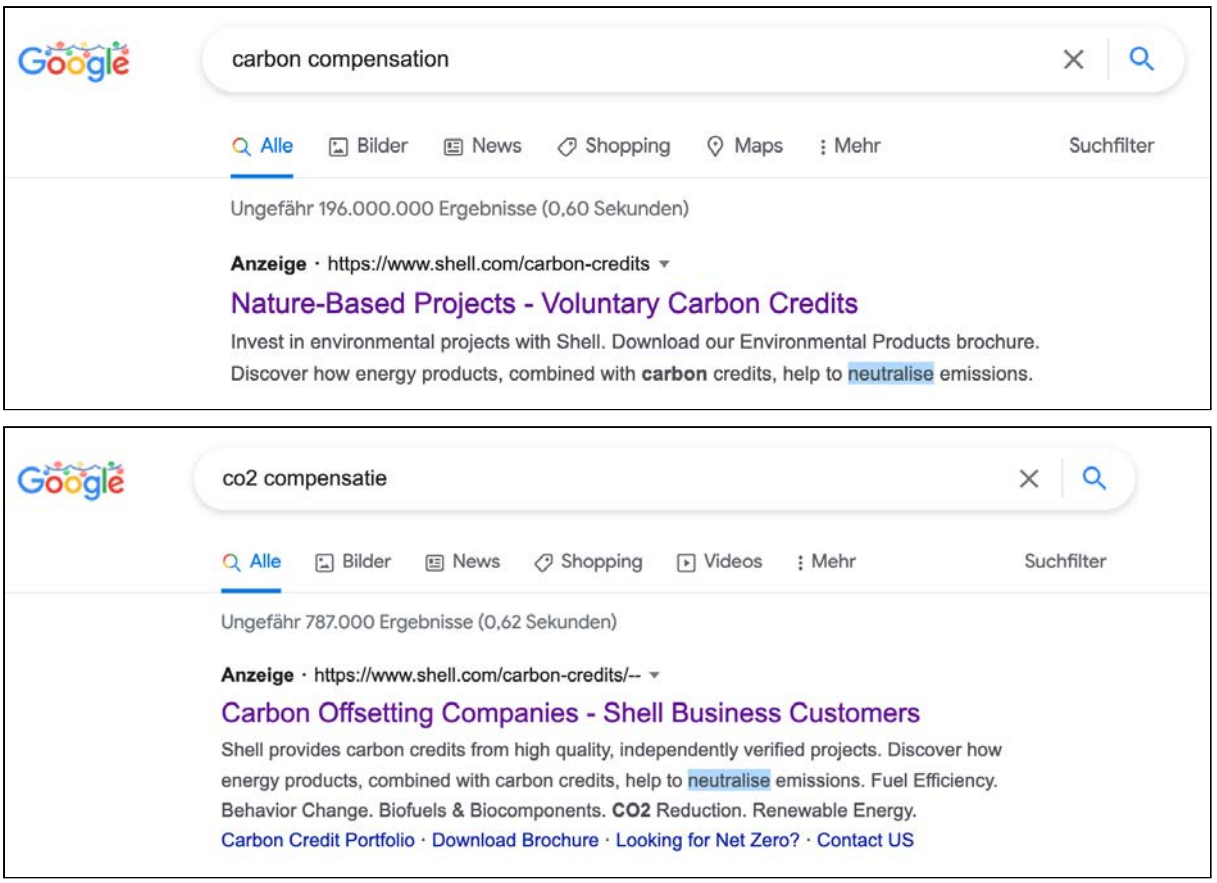

Shell gebruikt de termen "CO2-compensatie", "CO2-neutraal" en "offsetting" synoniem in andere landen, zoals blijkt uit Shell's Google Ads (screenshots van december 2021).

In het persbericht dat Shell naar buiten bracht over de uitspraak van de Reclame Code Commissie van 26 augustus, zegt Shell nadrukkelijk dat het de term “CO2-neutraal” alleen in Nederland verandert in “CO2-compensatie.”

> *“Shell wil helder en transparant communiceren, zeker bij zo’n belangrijk onderwerp als de energietransitie. Daarom neemt Shell de uitspraak ter harte en schrapt Shell de term CO_2-neutraal in oproepen voor en teksten over CO_2-compensatie aan de pomp. Daarvoor in de plaats gebruiken we **in Nederland** de aanduiding CO_2-compensatie, als in ‘Compenseer CO_2 bij Shell.’”*[14]

Volgens Shell betekent "CO2-compensatie" het verminderen van de schade die wordt veroorzaakt door de CO2-verontreiniging als gevolg van het rijden met fossiele brandstoffen:

> *“Wellicht kunt u op dit moment nog niet overstappen op een alternatieve brandstof, maar **wilt u toch de impact van uw CO2-emissies verminderen**. Shell biedt u nu een nieuwe service aan **om CO2-uitstoot** van uw wagenpark **te compenseren**.”*[15]

[14] https://www.shell.nl/media/nieuwsberichten/2021/shell-now-talks-about-co2-compensation.html (2 februari 2022)
[15] https://www.shell.nl/klanten/shell-tankpas-voor-bedrijven/co2compenseren.html (7 januari 2021)

Hieruit kan worden geconcludeerd dat Shell met de belofte van “CO2-compensatie” hetzelfde bedoelt als met de synonieme term “CO2-neutraal”, wat betekent dat de klimaatschade die wordt veroorzaakt door de CO2-vervuiling als gevolg van het rijden met fossiele brandstoffen ongedaan wordt gemaakt.

3.3. De RCC vat de belofte van “CO2-compensatie” op als synoniem voor “CO2-neutraal”, d.w.z. dat de door CO2-vervuiling veroorzaakte klimaatschade ongedaan wordt gemaakt

In haar uitspraak tegen Shell van 26 augustus 2021 heeft de RCC de belofte van “CO2-compensatie" opgevat als synoniem voor "CO2-neutraal", wat betekent dat de schade die wordt veroorzaakt door de CO2-vervuiling door het rijden op fossiele brandstoffen ongedaan wordt gemaakt:

> *“**De gemiddelde consument zal de term ‘neutraliseren’** in zijn algemeenheid **zo begrijpen, dat een bepaald effect wordt teniet gedaan** door daar een tegengestelde kracht of effect tegenover te plaatsen. Toegespitst op de campagne van Shell betekent dit **dat ‘CO2-neutraal’ zo opgevat zal worden**, dat het **schadelijke effect** op het milieu van de CO2-uitstoot **volledig wordt tenietgedaan door compensatiemaatregelen** die Shell daar tegenover plaatst.”*[16]

In de beschikking wordt 49 keer verwezen naar termen als “CO2-neutraal” en “neutraliseren”, en 64 keer naar termen als “CO2-compenseren” en “compenseren.” Dit wijst er verder op dat de RCC de termen als synoniem beschouwde.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat de RCC de belofte van “CO2-compensatie” opvat als synoniem voor “CO2-neutraal”, d.w.z. dat de klimaatschade die wordt veroorzaakt door de CO2-vervuiling als gevolg van het rijden met fossiele brandstoffen ongedaan wordt gemaakt.

3.4. Tussentijdse samenvatting: de gemiddelde consument zal de belofte van "CO2-compensatie" opvatten als dat de klimaatschade van CO2-vervuiling ongedaan wordt gemaakt

Een analyse van de betekenis van de belofte “CO2-compensatie”, van het gebruik ervan door Shell in Nederland en in andere landen, en van de ontvangst ervan door de RCC heeft het volgende aangetoond: De belofte van “CO2-compensatie” betekent dat de schade veroorzaakt door CO2-vervuiling wordt gecompenseerd, of ongedaan gemaakt door het door Shell aangeprezen product. Dit is ook de bedoeling van Shell, en de manier waarop de RCC het heeft opgevat. Bijgevolg kan worden aangenomen dat de **gemiddelde consument de belofte op dezelfde manier zal opvatten**.

[16] Overweging 4.

4. Het is feitelijk onjuist te beweren dat de door CO2-vervuiling veroorzaakte schade geheel of gedeeltelijk ongedaan kan worden gemaakt

De volgende analyse zal aantonen dat het feitelijk onjuist is te beweren dat de door CO2-vervuiling als gevolg van autorijden veroorzaakte schade geheel of gedeeltelijk ongedaan zou kunnen worden gemaakt.

4.1. Beloften van volledige compensatie worden niet ondersteund door de wetenschap en misleiden daarom de consument

Shell beweert dat compenserende activiteiten, zoals betalingen aan projecten voor bosbehoud, de door de CO2-vervuiling veroorzaakte schade ongedaan zouden kunnen maken. Logischerwijs is compensatie alleen mogelijk als de twee kanten van de vergelijking gelijkwaardig zijn. Dit is echter niet het geval: **de vermeende voordelen van compensatieactiviteiten zijn niet gelijkwaardig aan de door CO2-vervuiling veroorzaakte klimaatschade**, hetgeen betekent dat **de eerstgenoemde de laatstgenoemde niet kan compenseren**. Shell heeft niet het nodige wetenschappelijke bewijs geleverd om aan te tonen dat dit anders is. Dit is duidelijk vastgesteld door de RCC:

> *"**Klagers hebben de juistheid van de claim gemotiveerd betwist**, aan de hand van een groot aantal (wetenschappelijke) publicaties en klimaatrapporten, afkomstig van gerenommeerde instanties. **Zij zijn er daarbij in geslaagd om op zijn minst twijfel te zaaien over de vergelijkbaarheid van uitstoot en compensatiemaatregelen** en over (het meten van) de effecten van deze maatregelen. Gelet op de stelligheid van de claim 'rij CO2-neutraal', **had het op de weg van Shell gelegen om aan te tonen** (op basis van bijvoorbeeld meetgegevens) **dat uitstoot en compensatie wél vergelijkbaar zijn** en dat daadwerkelijk CO2-neutraliteit kan worden bereikt. **Daartoe had Shell moeten aantonen dat het effect van de compensatiemaatregelen van Shell zo precies gemeten kan worden, dat** deze meting kan dienen als onderbouwing voor de claim dat door betaling van één extra cent per liter **het nadelig effect op het milieu** voor wat betreft het gebruik van de getankte fossiele brandstof **gegarandeerd wordt opgeheven**. **Shell heeft dit niet aangetoond**."*[17]

Beloften van volledige compensatie worden niet gestaafd door wetenschappelijk bewijs en moeten derhalve als **feitelijk onjuist worden beschouwd**.[18] In haar huidige

[17] Overwegingen 6 en 7.

[18] Art 12(b) Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, Richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en

marketingcampagne levert Shell niet het nodige wetenschappelijke bewijs om aan te tonen dat haar product “CO2-compensatie” het beloofde resultaat oplevert. **Shell schendt derhalve de RCC-beschikking, en blijft in strijd met de artikelen 2 en 3 MRC**.

4.2. Beloften van gedeeltelijke compensatie worden niet ondersteund door de wetenschap en misleiden daarom de consument

Zoals zojuist vermeld, heeft de RCC vastgesteld dat de klimaateffecten van compensatieactiviteiten niet gelijkwaardig zijn aan de klimaatschade veroorzaakt door CO2-vervuiling, en dus **niet gelijkwaardig**. Logischerwijs geldt dezelfde vaststelling ook voor beloften van gedeeltelijke compensatie, aangezien **beloften van volledige en gedeeltelijke compensatie beide gelijkwaardigheid (=vergelijkbaarheid) van de twee kanten van de vergelijking veronderstellen**. Zonder vergelijkbaarheid is compensatie onmogelijk, zij het volledig of in delen. Dit is uitdrukkelijk bevestigd door de RCC:

> *“Weliswaar acht de Commissie het aannemelijk dat bij het compensatieAAN-programma sprake is van enige mate van compensatie, maar de claim gaat verder dan dit. Het feit dat ervan kan worden uitgegaan dat sprake is van enige compensatie* ***neemt ook niet weg dat er onzekerheid is (en blijft) over de vergelijkbaarheid van CO2-uitstoot enerzijds en compensatie anderzijds****, en (dus ook) over de precisie waarmee het effect van compensatiemaatregelen gemeten kan worden. De projecten, definities en standaarden waarop Shell zich beroept leiden niet tot een ander oordeel.”*[19]

Gedeeltelijke compensatiebeloften worden evenmin door de wetenschap ondersteund en zijn derhalve **in strijd met de artikelen 2 en 3 MRC**. Bovendien past de slogan “Maak het verschil” niet bij de onzekerheid over het effect van CO2-compensatie.

4.3. Beloften van gedeeltelijke compensatie zijn vage milieuverklaringen die de consument misleiden

Voor zover Shell slechts **een gedeeltelijke compensatie** van de door de CO2-vervuiling veroorzaakte klimaatschade suggereert, bijvoorbeeld in de disclaimer, rijst de vraag hoeveel schade het product “CO2-compensatie” precies compenseert. **Shell geeft** echter **niet aan hoeveel van de klimaatschade die door haar fossiele brandstofproducten wordt veroorzaakt, zou worden “gecompenseerd.”**

Om de consument niet te misleiden, **moeten milieuclaims nauwkeurig zijn**. Dit wordt door de **Europese Commissie** duidelijk gesteld in haar **richtsnoeren uit 2021** over de toepassing van de richtlijn betreffende oneerlijke handelspraktijken op milieuclaims:

2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad („Richtlijn oneerlijke handelspraktijken”).

[19] Overweging 7.

> *"**Environmental claims are likely to be misleading if they consist of vague** and general **statements of environmental benefits** without appropriate substantiation of the benefit and without indication of the relevant aspect of the product the claim refers to."*[20]

De **ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims van 2021 waarschuwt** ook voor vage milieuclaims. Zij adviseert adverteerders als volgt:

> *"Voorkom dat consumenten uw claims verkeerd kunnen interpreteren. **Gebruik daarom geen vage termen**."*[21]

Zowel de Europese Commissie als de ACM waarschuwen expliciet voor vage marketingclaims over CO2-compensatie. De Europese Commissie stelt:

> *"Carbon removals claims should be authentic, **robust, transparent, reported, monitorable, verifiable, credible**, certified, should not undermine near-term emission reduction action in emitting sectors, should guarantee additionality and should ensure an appropriate accounting of carbon removals in national GHG inventories."*[22]

De compensatiebelofte van Shell voldoet niet aan deze criteria, zoals de RCC reeds heeft vastgesteld in haar besluit van 26 augustus 2021.[23] Sinds het besluit heeft **Shell zelfs materiële informatie** van haar website **verwijderd** (bv. over de verstrekkers van haar carbon credits en de projecten waarvan deze afkomstig zijn), en heeft zij **haar beweringen in vagere of zelfs tegenstrijdige bewoordingen geherformuleerd**, zoals de hierboven besproken nieuwe disclaimer illustreert.

De ACM Duurzaamheidsrichtlijnen waarschuwen als volgt tegen vage schadeclaims:

> *"Als u consumenten de mogelijkheid biedt om de CO2-uitstoot van een product (tegen betaling) te compenseren, dan is er sprake van een apart product waarop de consumentenregels van toepassing zijn. **Dit betekent dat u consumenten moet informeren over de voornaamste kenmerken van de aangeboden CO2-compensatie** die hiervoor zijn genoemd."*[24]

Zij verduidelijkt dat de adverteerder die "CO2-compensatie" belooft, de consument de volgende informatie moet verstrekken:

---

[20] Europese Commissie, "Richtsnoeren voor de uitlegging en de toepassing van Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt" (2021) 95.
[21] Autoriteit Consument en Markt, 'Leidraad Duurzaamheidsclaims' (2021) 9 <https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/leidraad-duurzaamheidsclaims.pdf> geraadpleegd op 13 december 2021.
[22] Europese Commissie (n 17) 95.
[23] Overwegingen 6-9.
[24] Autoriteit Consument en Markt (n 18) 15.

> *"**Het bedrijf moet consumenten informeren over hoeveel uitstoot er wordt gecompenseerd** en hoe de uitstoot wordt gecompenseerd. [...] Het bedrijf moet kunnen aantonen dat de uitstoot van de gereden kilometers daadwerkelijk volledig is gecompenseerd, zodat consumenten kunnen blijven vertrouwen op de claim.*[25]

Shell verstrekt geen informatie over de hoeveelheid CO2-uitstoot die haar product "CO2-compensatie" belooft te compenseren. Bijgevolg **laat Shell informatie achterwege die voor de gemiddelde consument van wezenlijk belang is**, en kan zij hem dus misleiden. **Shell's beloftes van gedeeltelijke compensatie zijn derhalve in strijd met de vereisten van de artikelen 2 en 3 MRC**.

5. Conclusie

Shell blijft haar product "CO2-compensatie" aanprijzen en verkopen zonder het nodige wetenschappelijke bewijs te leveren dat het daadwerkelijk de beloofde resultaten oplevert terwijl het klanten belooft dat ze het verschil kunnen maken. **Shell schendt daarmee het RCC-besluit** van 26 augustus 2021, en de artikelen 2 en 3 MRC. De **kleine wijzigingen** die Shell in de marketingcampagne heeft aangebracht, brengen hierin geen verandering: het **vervangen van het woord "neutraal" door "compensatie" maakt het ontbrekende wetenschappelijke bewijs niet goed.**

Zelfs indien de marketingclaims van Shell zo zouden worden opgevat dat zij slechts een gedeeltelijke compensatie van de door de CO2-vervuiling veroorzaakte klimaatschade beloven, zijn zij nog steeds in strijd met de RCC-beschikking. **Zelfs beloften van gedeeltelijke compensatie vereisen wetenschappelijk bewijs, dat Shell niet levert, en ook niet kan leveren**. Bovendien specificeert Shell niet welk deel van de CO2-vervuiling wordt gecompenseerd, hetgeen **in strijd is met het vereiste dat milieuclaims nauwkeurig** en niet vaag moeten zijn. **De poging van Shell om woordspelletjes te spelen** met het publiek is een **belediging voor het duidelijk gemotiveerde besluit van de RCC** in augustus 2021.

Tot slot nog een paar woorden over het bredere maatschappelijke effect van Shells promotie van het product "CO2-compensatie". De reclamecampagne rond dit product was lange tijd zeer zichtbaar. Ook voor mensen die niet behoren tot de doelgroep "Dutch Driving Citizens", maar voor kinderen, voor iedereen. In Nederland en acht andere landen waar dezelfde campagne loopt. **Al deze mensen krijgen de onjuiste boodschap mee dat je voor 1 cent de klimaatschade van een liter fossiele brandstof ongedaan kan maken**. Deze boodschap **vermindert het gevoel van urgentie** om grote stappen voor het klimaat te maken. Immers, als het zo makkelijk zou zijn, gewoon een cent extra betalen, dan is er geen dringende noodzaak om het vervuilende gedrag aan te passen. Zowel op individueel niveau als op maatschappelijk niveau. **De boodschap "Maak het verschil. Compenseer je CO2-uitstoot" is zo behalve consumentenmisleiding ook een belangrijke hindernis in de transitie**.

[25] ibid 10.

Bijlage 5

Verweerschrift in beroep, dossier 2022/00100

Reactie op Shells Beroepschrift van 12 juli 2022 (dossier 2022/00100)

Overzicht

- Sectie 1 geeft een **samenvatting van Shells beweringen in het beroepschrift**, en legt uit waarom ze **onjuist zijn**.
- Sectie 2 vat samen waarom **Shells promotie van haar product "CO2-compensatie" misleidend is**: Door te beweren dat haar product de klimaatschade zal compenseren die wordt veroorzaakt door de CO2-uitstoot van het rijden met brandstof, **belooft Shell een resultaat dat niet kan worden waargemaakt**. De redenen hiervoor worden in de volgende secties toegelicht.
- Uit sectie 3 blijkt dat **Shell de consument belooft dat haar product "CO2-compensatie" een bepaald resultaat zal opleveren**. De term "compensatie" betekent dat de klimaatschade ongedaan wordt gemaakt. **Over de omvang van dit effect beweert Shell tegenstrijdige dingen. Enerzijds** beweert Shell dat het product "CO2-compensatie" **de volledige klimaatschade compenseert die wordt veroorzaakt** door de CO2-uitstoot van het rijden met brandstof. Anderzijds geeft Shell toe dat volledige compensatie niet mogelijk is, maar dat haar product "CO2-compensatie" deze **schade slechts gedeeltelijk compenseert.** De **verplichting dat marketingclaims feitelijk juist moeten zijn en ondersteund moeten worden door objectief bewijsmateriaal, geldt zowel voor volledige als voor gedeeltelijke compensatie-claims.** Shell heeft niet aan deze verplichting voldaan.
- In sectie 4 **wordt een overzicht gegeven van de relevante klimaatwetenschap**, waaruit blijkt dat de **klimaateffecten van de door Shell gebruikte "CO2-compensatie" met bossen zeer onzeker zijn**. De klimaatschade door CO2-uitstoot is daarentegen wetenschappelijk zeker. Er **kan dan ook niet worden aangenomen dat de eerste de tweede compenseert**, omdat er **geen gelijkwaardigheid tussen beide bestaat**. Dit betekent dat **zowel volledige als gedeeltelijke compensatie-claims moeten worden beschouwd als feitelijk onjuist**, en dus misleidend voor de consument.
- In sectie 5 wordt aangetoond dat **de emissiereducties die door "voluntary carbon credits" worden beloofd, niet geloofwaardig zijn**.
- In sectie 6 worden de **relevante carbon accounting standards** en beleidsinstrumenten op het gebied van klimaatmitigatie door bedrijven besproken. Aangetoond zal worden dat zij allen **"CO2-compensatie"-claims van bedrijven als een “bad practice” beschouwen** die moet worden vermeden.
- Uit sectie 7 blijkt dat Shell **de twee standards schendt waarop zij zich beroept**.
- In sectie 8 wordt specifiek ingegaan op Shells gedeeltelijke compensatie-claims. Ze zijn in strijd met de verplichting dat milieumarketing-claims nauwkeurig moeten zijn, en niet vaag.

1. Shells beweringen in haar beroepschrift zijn onjuist

Shell voert in haar beroepschrift drie hoofdargumenten aan. Ze zijn allemaal onjuist.

1) Shell beweert dat de RCC niet goed heeft begrepen hoe de Nederlandse consument de marketingclaims van Shell opvat. **Shell legt echter niet uit waar de RCC het mis heeft**. **Shells uitleg** over hoe de consument haar marketingclaims begrijpt, **bevestigt volledig het standpunt van de RCC.** Dit blijkt duidelijk uit de volgende vergelijking:

De RCC stelde: *"Op grond van de in de uiting gegeven toelichting zal de gemiddelde consument de in de uiting besloten belofte van CO2-compensatie uiteindelijk zo begrijpen dat door 1 cent per liter getankte brandstof extra te betalen de CO2 die door het verbruik van die brandstof in de atmosfeer terecht komt volledig wordt gecompenseerd door een evenredige hoeveelheid CO2 die dankzij het CO2-compensatieprogramma van Shell (carbon credits in bosprojecten) wordt vermeden of verwijderd uit de atmosfeer."*
(Overweging 5)

In het beroepschrift stelt Shell: *"Op basis van de Claim en de daarbij gegeven uitleg mag de consument erop vertrouwen dat Shell voldoende carbon credits aankoopt om de CO2-uitstoot van de aangekochte brandstof te compenseren en dat die carbon credits ook daadwerkelijke emissiereducties vertegenwoordigen."*

Shell bevestigt dus het standpunt van de RCC: De gemiddelde consument zal Shells marketingclaims opvatten als een belofte over het resultaat van haar product "CO2-compensatie", namelijk dat de klimaatschade als gevolg van de CO2-uitstoot door het rijden met brandstof effectief ongedaan wordt gemaakt (in **sectie 3** wordt hier verder op ingegaan).

2) Shell beweert dat de klimaatvoordelen van de voluntary carbon credits gelijk zijn aan de klimaatschade die wordt veroorzaakt door de CO2-uitstoot van het rijden met brandstof. **Het tegendeel is waar**. Er is een **volledige consensus in de klimaatwetenschap dat "CO2-compensatie" niet gelijk is aan CO2-uitstoot**. Het is dan ook feitelijk onjuist om te beweren dat het eerste het tweede zou kunnen compenseren. Dus met de promotie van "CO2-compensatie" misleidt Shell de consument. (**sectie 4**).

3) Shell beweert dat de voluntary carbon credits die zij gebruikt van hoge kwaliteit zijn, en gecertificeerd zijn volgens internationaal erkende standards. **Het tegendeel is waar**. De **emissiereducties** die door de door Shell gebruikte carbon credits worden beloofd, zijn **niet betrouwbaar** (**sectie 5**). **Volgens de relevante accounting standards en beleidsinstrumenten** zijn "CO2-compensatie"-claims een **"bad practice"** die moet worden vermeden (**sectie 6**). Shell schendt de standards waarop zij zich ter verdediging beroept (**sectie 7**).

2. Samenvatting: Shell's promotie van haar product "CO2-compensatie" is misleidend, omdat Shell een resultaat belooft dat niet kan worden waargemaakt

Shell promoot haar product "CO2-compensatie" bij consumenten in Nederland. Tegen betaling van 1 cent per liter brandstof **belooft Shell een bepaalde uitkomst**, namelijk **dat de klimaatschade die wordt veroorzaakt door de CO2-uitstoot van het rijden met brandstof ongedaan wordt gemaakt** ("gecompenseerd").

Het product "CO2-compensatie" is gebaseerd op zogenaamde "voluntary carbon credits." Zij vertegenwoordigen beweerdelijk CO2-uitstoot die wordt "vermeden" of "verwijderd" door "compenserende activiteiten", zoals het beschermen van bestaande of het aanplanten van nieuwe bossen. Het **concept van "CO2-compensatie"** (of "CO2-neutralisatie") **impliceert logischerwijze dat de klimaatvoordelen van deze compenserende activiteiten gelijk zijn aan de klimaatschade die wordt veroorzaakt door CO2-uitstoot**. De **klimaatvoordelen van "CO2-compensatie" zijn** echter **wetenschappelijk aanzienlijk onzekerder** dan de klimaatschade door CO2-uitstoot, wat betekent dat ze **niet gelijkwaardig zijn**. Bij gebrek aan gelijkwaardigheid is het feitelijk onjuist om te beweren dat compensatieactiviteiten de CO2-uitstoot van het rijden met brandstof zouden kunnen "compenseren". **Shell belooft dus een resultaat dat met haar product "CO2-compensatie" niet kan worden bereikt**.

De RCC heeft dan ook drie keer geoordeeld dat Shell met de promotie van het product "CO2-compensatie" consumenten heeft misleid, omdat Shell niet kon bewijzen dat het product daadwerkelijk het resultaat bereikt dat Shell aan consumenten belooft (Dossiers 2022/00100, 2021/00190 en 2021/00180).

3. Met de promotie van het product "CO2-compensatie" belooft Shell dat de klimaatschade door CO2-uitstoot van autorijden geheel of gedeeltelijk ongedaan wordt gemaakt

Shell promoot haar product "CO2-compensatie" met slogans als "Maak het verschil. Compenseer CO2-uitstoot." De term "compensatie" moet worden uitgelegd vanuit het perspectief van de gemiddelde consument. De gemiddelde **consument zal het woord "compensatie" waarschijnlijk interpreteren volgens zijn gewone betekenis**, die wordt gedefinieerd door woordenboeken. Van Dale definieert het woord "compenseren" als *"vereffenen, vergoeden, **goedmaken**".*[1] Woorden.nl geeft de volgende synoniemen: *"1) Goedmaken 2) **Schadeloosstellen** 3) Tegenoverstellen 4) Vereffenen 5) Vergelijken 6)*

[1] https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/compenseren#.YdhiACwxk0o

Vergoeden", en geeft het voorbeeld van *"**Het ongedaan maken** van een verplichting op de agrarische termijnmarkt van Amsterdam Exchanges door het afsluiten van een tegengestelde transactie."*[2] Aangenomen kan dus worden dat **de consument de reclame van Shell opvat als een belofte dat met het product "CO2-compensatie" een bepaald resultaat wordt bereikt**, namelijk dat de **klimaatschade door de CO2-uitstoot** als gevolg van het rijden met brandstof **ongedaan wordt gemaakt**.

Deze interpretatie wordt bevestigd door het feit dat Shell zelf talloze malen juist deze belofte doet.

- Zo staat er bijvoorbeeld op de website: *"Door een financiële bijdrage te leveren aan compensatieprojecten **kun je als consument je eigen CO2-voetafdruk compenseren**. Deze projecten **zorgen ervoor dat CO2-uitstoot als gevolg van brandstofverbruik gecompenseerd wordt**, bijvoorbeeld door bossen te behoeden voor kap."*[3]
- Bovendien wordt deze interpretatie bevestigd door Shell in haar beroepschrift, waarin Shell verduidelijkt: *"Op basis van de Claim en de daarbij gegeven uitleg mag de consument erop vertrouwen dat Shell voldoende carbon credits aankoopt **om de CO2-uitstoot van de aangekochte brandstof te compenseren** en dat die carbon credits ook **daadwerkelijke emissiereducties vertegenwoordigen**."*

Shell belooft dus expliciet een bepaalde uitkomst, namelijk dat de klimaatschade die wordt veroorzaakt door de CO2-uitstoot als gevolg van het rijden met brandstof wordt gecompenseerd door emissiereducties elders, en daardoor feitelijk ongedaan wordt gemaakt.

Verwijzend naar een consumentenonderzoek beweert Shell dat consumenten de term "CO2-compensatie" opvatten als *"het aankopen van Carbon Credits, waarmee geïnvesteerd wordt in geverifieerde projecten om bossen te beschermen en bomen te planten."* Maar **deze definitie beschrijft slechts de methode van hoe het beloofde resultaat wordt bereikt**. Het **verandert niets aan het feit dat Shell een bepaald resultaat belooft**, namelijk dat het product "CO2-compensatie" de klimaatschade ten gevolge van de CO2-uitstoot door het rijden met fossiele brandstoffen ongedaan zou maken.

Shell **doet tegenstrijdige uitspraken over het precieze resultaat van haar product "CO2-compensatie."** Shell belooft enerzijds de **volledige compensatie** van de klimaatschade.

- Shell stelt bijvoorbeeld: *"Als je je hebt aangemeld voor compensatieAAN en je tankt Shell V-Power Benzine of Shell V-Power Diesel, dan **compenseert Shell de volledige CO2-uitstoot**; vanaf de winning van ruwe olie tot en met het brandstofverbruik."*[4]
- En: *"Het begrip 'CO2-compensatie' wordt op een niet-wetenschappelijke manier gebruikt om aan te geven dat Shell d.m.v. een transactie ervoor zorgt **dat een hoeveelheid CO2 uit de atmosfeer wordt verwijderd, welke hoeveelheid CO2***

[2] https://www.woorden.org/woord/compenseren
[3] https://www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot/co2-uitstoot-compenseren.html
[4] https://www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot/co2-uitstoot-compenseren.html

gelijk is aan CO2-uitstoot die vrijkomt *bij de winning, productie, distributie en het verbruik van de Brandstof.* "[5]

- In haar beroepschrift legt Shell uit: *"Shell lost these belofte in doordat zij voldoende carbon credits aankoopt om de CO2-uitstoot van haar CO2-gecompenseerde brandstof te compenseren. De* ***aangekochte carbon credits zijn aldus gelijkwaardig aan de totale CO2-uitstoot van Shells CO2-gecompenseerde brandstof****."*

Anderzijds geeft Shell toe dat de klimaatschade niet volledig wordt gecompenseerd. Shell stelt dat *"CO2-compensatie niet alle nadelige gevolgen voor het klimaat wegneemt, maar toch een zinvolle bijdrage kan leveren aan het verkleinen van de eigen koolstofvoetafdruk."* Dit impliceert dat Shell slechts **gedeeltelijke compensatie claimt**. Voor zover Shell beweert dat het product "CO2-compensatie" de klimaatschade gedeeltelijk goed maakt, **heeft Shell niet aangegeven hoeveel van de klimaatschade precies wordt gecompenseerd. 1%? 50%? 95%?** (Hierop wordt nader ingegaan in sectie 8).

Shell doet dus tegenstrijdige uitspraken over het precieze effect van haar product "CO2-compensatie". Enerzijds beweert zij dat de klimaatschade door de CO2-uitstoot als gevolg van het rijden met brandstof volledig wordt gecompenseerd, anderzijds beweert zij dat de klimaatschade slechts gedeeltelijk wordt gecompenseerd.

De tegenstrijdige verklaringen van Shell over de precieze effecten van haar product "CO2-compensatie" veranderen echter niets **aan haar wettelijke verplichtingen** als adverteerder. **Marketingclaims moeten feitelijk juist zijn**, en adverteerders moeten bewijzen dat hun claims waar zijn. Dit **geldt zowel voor volledige als voor gedeeltelijke compensatie-claims**. **Shell is er niet in geslaagd de feitelijke juistheid van haar compensatie-claims te bewijzen**, zoals uit de volgende secties zal blijken.

4. Volgens de klimaatwetenschap zijn de klimaatvoordelen van "CO2-compensatie" hoogst onzeker, en kunnen dus niet worden beschouwd als compensatie voor de door CO2-uitstoot veroorzaakte klimaatschade

Zowel volledige als gedeeltelijke **compensatie-claims impliceren een gelijkwaardigheid tussen de klimaatschade veroorzaakt door CO2-uitstoot** enerzijds **en de vermeende klimaatvoordelen van compenserende activiteiten** (zoals bebossing) anderzijds. Zonder gelijkwaardigheid tussen beide kan er niet van worden uitgegaan dat compenserende activiteiten de CO2-uitstoot door autorijden compenseren.

De **klimaateffecten van CO2-emissies aan de ene kant en van compensatieactiviteiten aan de andere kant zijn niet gelijkwaardig**. De door CO2-uitstoot veroorzaakte

[5] https://www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot/co2-uitstoot-compenseren.html

klimaatschade is wetenschappelijk zeker.[6] De klimaatvoordelen van compensatieactiviteiten daarentegen zijn wetenschappelijk gezien hoogst onzeker. Dit is met name het geval voor de door Shell gebruikte “CO2-compensatie” met bossen.

De bronnen van deze wetenschappelijke onzekerheid zijn uitvoerig uiteengezet in het artikel *"Peddling False Solutions to Worried Consumers. The Promotion of Greenhouse Gas 'Offsetting' as a Misleading Commercial Practice"* (Journal of European Consumer and Market Law, 2022) (Bijlage 1). Op het meest elementaire niveau is het **wetenschappelijk gezien hoogst onzeker of compensatieactiviteiten überhaupt blijvende klimaatvoordelen hebben**. Dit wordt bevestigd door zowel het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) als de European Academies Science Advisory Council (EASAC). In het **1,5°C-rapport van het IPCC wordt de academische consensus** over CO2-compensatie als volgt **samengevat**: “**[Carbon Dioxide Removal] deployed at scale is unproven, and reliance on such technology is a major risk** in the ability to limit warming to 1.5°C.”[7] En de **European Academies Science Advisory Council** (EASAC) concludeert dat “**these technologies offer only limited realistic potential to remove carbon from the atmosphere**.”[8]

De **klimaatvoordelen van “CO2-compensatie” via bossen zijn bijzonder onzeker**. Een belangrijke reden is dat het **CO2-opnamepotentieel van bossen bijzonder moeilijk in te schatten is**. Ajani et al stellen in dit verband het volgende: *"[B]iocarbon stocks vary temporally and spatially to such an extent that statistically reliable estimation is difficult.*"[9]

Bovendien **kan nooit worden aangenomen dat** de **klimaatvoordelen van “CO2-compensatie” met bossen permanent zijn**, aangezien zij altijd omkeerbaar zijn: Mogelijke oorzaken voor een dergelijke ommekeer zijn **branden, plagen, degradatie en veranderingen in landgebruik**.[10] Bovendien loopt het CO2-opnamepotentieel van bossen onder invloed van de toenemende klimaatverandering steeds meer gevaar.[11] Het inhouden van een klein percentage credits als buffer door projectbeheerders (de "bufferpool" die Shell in haar beroepschrift vermeldt) biedt geen afdoende antwoord op de reële onzekerheid van toekomstige omkeringen, niet in het minst omdat een verlies van 100% altijd mogelijk is.[12]

---

[6] IPCC, Summary for Policymakers, Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (2021) 5–14.
[7] IPCC, Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the Impacts of Global Warming of 1.5°C above Pre-Industrial Levels and Related Global Greenhouse Gas Emission Pathways, in the Context of Strengthening the Global Response to the Threat of Climate Change, Sustainable Development, and Efforts to Eradicate Poverty (2018) 34.
[8] European Academies Science Advisory Council (EASAC), 'Negative Emission Technologies: What Role in Meeting Paris Agreement Targets?" (2018) EASAC policy report 34 1.
[9] Judith Ajani e.a., 'Comprehensive Carbon Stock and Flow Accounting: A National Framework to Support Climate Change Mitigation Policy' (2013) 89 Ecological Economics 61, 70.
[10] Craig D Allen, David D Breshears en Nate G McDowell, 'On Underestimation of Global Vulnerability to Tree Mortality and Forest Die-off from Hotter Drought in the Anthropocene' (2015) 6 Ecosphere art129; S Fuss e.a., 'Betting on Negative Emissions' (2014) 4 Nature Climate Change 850.
[11] Rupert Seidl e.a., 'Forest Disturbances under Climate Change' (2017) 7 Nature Climate Change 395; Markus Reichstein e.a., 'Climate Extremes and the Carbon Cycle' (2013) 500 Nature 287.
[12] Rosalie Arendt, Vanessa Bach en Matthias Finkbeiner, 'Carbon Offsets: An LCA Perspective' in Stefan Albrecht e.a. (eds), Progress in Life Cycle Assessment 2019 (Springer International Publishing 2021) 199.

Een andere bron van onzekerheid over de klimaatvoordelen van compensatieactiviteiten is dat de gebruikte **berekeningsmethode zeer onnauwkeurig is** en vaak wordt **misbruikt**. De vermeende klimaatvoordelen worden berekend door middel van een vergelijking met een hypothetisch “baseline scenario”, dat de denkbeeldige ontwikkeling van het bos beschrijft als het project niet zou zijn uitgevoerd.[13] Afhankelijk van de aanamen die aan dit denkbeeldige scenario ten grondslag liggen, kunnen de resultaten zeer verschillend zijn. Dit kan aanleiding geven tot "**baseline manipulation**", waarbij projectbeheerders de hoeveelheid “vermeden” emissies maximaliseren door een baseline scenario met hoge emissies te modelleren.[14] **In de onderzoeksliteratuur zijn veel gevallen van dergelijke “baseline manipulation” gedocumenteerd**.[15]

Een andere onzekerheidsfactor wordt in de relevante literatuur het probleem van de "**additionaliteit**" genoemd, dat de moeilijkheid beschrijft om aan te tonen dat een compenserende activiteit causaal was voor een specifieke hoeveelheid emissiereducties. Logischerwijs kunnen emissiereducties alleen aan compenserende activiteiten worden toegeschreven als zij zonder deze laatste niet zouden zijn opgetreden. **In de desbetreffende literatuur is men het er** echter **algemeen over eens dat additionaliteit moeilijk, zo niet onmogelijk te bewijzen is**.[16]

Een andere bron van onzekerheid over de klimaatvoordelen van compensatieactiviteiten betreft "**lekkage.**"[17] Een projectbeheerder die een bos beschermt tegen houtkap, kan beweren dat het project de uitstoot van de door dat bos vastgehouden CO2 heeft voorkomen. De houtkap wordt echter aangestuurd door de wereldwijde vraag naar hout, houtpulp en pellets.[18] **De houtkap zal daarom waarschijnlijk niet worden voorkomen, maar alleen worden verplaatst naar een andere locatie**, wat betekent dat **niet kan worden aangenomen dat** de **compensatieactiviteit het algemene emissieniveau beïnvloedt.**

---

[13] ibid 195.
[14] Xiaoyu Liu en Qingbin Cui, "Baseline Manipulation in Voluntary Carbon Offset Programs" (2017) 111 Energy Policy 9.
[15] Thales AP West e.a., 'Overstated Carbon Emission Reductions from Voluntary REDD+ Projects in the Brazilian Amazon' (2020) 117 Proceedings of the National Academy of Sciences 24188; G Cornelis van Kooten, 'Forest Carbon Offsets and Carbon Emissions Trading: Problems of Contracting' (2017) 75 Forest Policy and Economics 83, 84-85.
[16] Charlotte Streck, ‘Ensuring New Finance and Real Emission Reduction: A Critical Review of the Additionality Concept Thematic Focus: Climate Change Governance - The International Regime Complex’ (2011) 2011 Carbon & Climate Law Review 158; Lambert Schneider, ‘Assessing the Additionality of CDM Projects: Practical Experiences and Lessons Learned’ (2009) 9 Climate Policy 242; Lambert Schneider, ‘Is the CDM Fulfilling Its Environmental and Sustainable Development Objectives? An Evaluation of the CDM and Options for Improvement’ (Oeko-Institut 2007) <http://www.monitoringmatters.org/ppdfc/cdm.pdf> accessed 7 December 2021; Sven Bode and Axel Michaelowa, ‘Avoiding Perverse Effects of Baseline and Investment Additionality Determination in the Case of Renewable Energy Projects’ (2003) 31 Energy Policy 505.
[17] See, eg, Charlotte Streck, ‘REDD+ and Leakage: Debunking Myths and Promoting Integrated Solutions’ (2021) 21 Climate Policy 843; Knut Einar Rosendahl and Jon Strand, ‘Carbon Leakage from the Clean Development Mechanism’ (2011) 32 The Energy Journal 38.
[18] Meghan O’Brien and Stefan Bringezu, ‘European Timber Consumption: Developing a Method to Account for Timber Flows and the EU’s Global Forest Footprint’ (2018) 147 Ecological Economics 322.

Een andere bron van onzekerheid die in de relevante literatuur vaak wordt besproken, is **het probleem van dubbeltellingen (<u>double counting</u>)**.[19] Dubbeltellingen kunnen zich voordoen op indirecte manieren die moeilijk te identificeren en te voorkomen zijn. Een studie van Gold Standard uit 2018 stelde vast dat *"there will be few, if any, cases where a project can be demonstrated as clearly not double counted [...]."*[20] Onzekerheid komt ook voort uit de structuur van de voluntary carbon market. **Beheerders van compensatieprojecten worden financieel gestimuleerd om de hoeveelheid vermeden of verwijderde emissies te hoog op te geven**.[21] Verificatie-instanties worden op hun beurt gestimuleerd om dergelijke beweringen te verifiëren, aangezien zij door de projectbeheerder worden betaald en **niet onderworpen zijn aan overheidsregulering en -toezicht**.[22] Uit studies blijkt dat verificatie-instanties niet voorkomen dat projectbeheerders te hoge reducties opgeven.[23]

Kortom, de klimaatvoordelen van compensatieactiviteiten met bossen zijn wetenschappelijk gezien hoogst onzeker. Daarom **kan niet worden aangenomen dat de zeer onzekere klimaatvoordelen van compensatieactiviteiten gelijkwaardig zijn aan de wetenschappelijk zekere schade door CO2-uitstoot**. Aangezien de twee niet gelijkwaardig zijn, is het **wetenschappelijk onjuist te beweren dat de eerste de tweede zou kunnen compenseren**.

Deze **wetenschappelijke consensus** komt tot uiting in de volgende citaten uit de onderzoeksliteratuur:

- Van Kooten stelt: *"The upshot is that any **trade in forestry related carbon credits** is likely to **involve <u>unwarranted acts of faith</u>**."*[24]
- Mackey et al stellen: ***"[C]onsidering carbon storage on land as a means to 'offset' CO2 emissions** from burning fossil fuels [...] is **<u>scientifically flawed</u>**."*[25]
- En Kevin Anderson schrijft in Nature: *"**Carbon offsetting is <u>without scientific legitimacy</u>** and is **<u>dangerously misleading</u>**."*[26]

Shell is er niet in geslaagd deze wetenschappelijke consensus te weerleggen. De promotie van het product "**CO2-compensatie**" door Shell moet derhalve als feitelijk onjuist worden beschouwd, aangezien Shell **een resultaat belooft dat niet door objectief bewijs wordt gestaafd**. Bijgevolg **misleidt** de promotie van het product "CO2-compensatie" **de consument**.

---

[19] Nicolas Kreibich en Lukas Hermwille, 'Caught in between: Credibility and Feasibility of the Voluntary Carbon Market Post-2020' (2021) 21 Climate Policy 939; Lambert Schneider e.a., 'Double Counting and the Paris Agreement Rulebook' (2019) 366 Science 180; Lambert Schneider, Anja Kollmuss en Michael Lazarus, 'Addressing the Risk of Double Counting Emission Reductions under the UNFCCC' (2015) 131 Climatic Change 473.
[20] Gold Standard, 'Future Proofing the Voluntary Carbon Markets - Double Counting Post-2020' (2018) 16 <https://www.goldstandard.org/sites/default/files/documents/future_proofing_the_voluntary_carbon_market_double_counting_final_report.pdf>.
[21] Arendt, Bach en Finkbeiner 195; van Kooten 86.
[22] Schneider 20.
[23] van Kooten 85.
[24] van Kooten 83.
[25] Brendan Mackey e.a., 'Untangling the Confusion around Land Carbon Science and Climate Change Mitigation Policy' (2013) 3 Nature Climate Change 552, 552.
[26] Kevin Anderson, "The inconvenient truth about carbon offsets" (2012) 484 Nature 7.

5. Emissiereducties die worden beloofd door "voluntary carbon credits" zijn niet geloofwaardig

In dit onderdeel wordt aangetoond dat de door "voluntary carbon credits" beloofde emissiereducties niet geloofwaardig zijn. De redenen waarom de carbon credits van Shell niet geloofwaardig zijn, zijn uitgebreid uiteengezet in de oorspronkelijke klacht in dossier 2021/00190 (punten B.3., B.5., B.6., A.6.) (Bijlage 2).

In het vorige sectie is reeds aangetoond dat de **CO2-opname van bossen uiterst moeilijk is vast te stellen**. Klimaatwetenschappers omschrijven de hoeveelheid koolstof in bossen en de ontwikkeling daarvan in de loop der tijd eensgezind als *"the most uncertain component of the global carbon budget."*[27] **Afhankelijk van het model** dat wordt gebruikt om de hoeveelheid koolstof en de toekomstige ontwikkeling daarvan te berekenen, **kunnen de cijfers sterk uiteenlopen**.[28]

Vanwege deze extreem grote onzekerheid zijn de concrete emissiereducties die voor specifieke compensatieprojecten worden beloofd, zeer twijfelachtig. De berekening ervan **berust op twee variabelen die moeilijk te bepalen zijn, en onmogelijk nauwkeurig vast te stellen**.

- Ten eerste moet de "carbon pool" van het project (de hoeveelheid koolstof die het bos bevat) worden vastgesteld. Vanuit empirisch oogpunt is dit uiterst moeilijk en vol onzekerheden.[29] Dooley stelt dat "***accounting for land use carbon emissions is imprecise**, costly and resource intensive, and **the word 'accounting' — which implies real numbers — is misleading**."*[30] In de praktijk wordt zelden gebruik gemaakt van empirisch onderzoek om de hoeveelheid koolstof van het specifieke bos in kwestie te berekenen.[31] In plaats daarvan wordt vertrouwd op brede schattingen en extrapolaties.[32] Factoren die moeilijk vast te stellen zijn, worden vaak simpelweg buiten de berekening gehouden.
- Ten tweede moet het "baseline scenario" worden vastgesteld, d.w.z. de hypothetische ontwikkeling van die carbon pool bij afwezigheid van het

---

[27] Giacomo Grassi et al, 'Reconciling global-model estimates and country reporting of anthropogenic forest CO_2 sinks' (2018) 8 Nature Climate Change 914, 915; Edward Mitchard, 'The tropical forest carbon cycle and climate change' (2018) 559 Nature 527.
[28] Giacomo Grassi et al, 'Reconciling global-model estimates and country reporting of anthropogenic forest CO_2 sinks' (2018) 8 Nature Climate Change 914.
[29] Ole Mertz et al, 'Uncertainty in establishing forest reference levels and predicting future forest-based carbon stocks for REDD+' (2018) 13 Journal of Land Use Science 1; Kate Dooley, 'Misleading numbers - The case for separating land and fossil-based carbon emissions' (2014) <https://www.fern.org/publications-insight/misleading-numbers-the-case-for-separating-land-and-fossil-based-carbon-emissions-578/>.
[30] Ibid 4.
[31] This can easily be confirmed with a look into the required "data sets" of the relevant methods offered by Verra, the certifying organization of Shell' "voluntary carbon credits"; See eg Verra, 'VMD0001 Estimation of carbon stocks in the above- and belowground biomass in live tree and non-tree pools' (2013) 12-21 <https://verra.org/wp-content/uploads/2017/11/VMD0001v1.1.pdf>.
[32] Kate Dooley, 'Misleading numbers - The case for separating land and fossil-based carbon emissions' (2014) 4 <https://www.fern.org/publications-insight/misleading-numbers-the-case-for-separating-land-and-fossil-based-carbon-emissions-578/> accessed 18 February 2021; P Falkowski et al, 'The Global Carbon Cycle: A Test of Our Knowledge of Earth as a System' (2000) 290 Science 293.

compensatieproject. Daartoe moeten contrafeitelijke (d.w.z. ingebeelde) scenario's worden ontwikkeld, die in wezen het "worst case" weergeven dat dankzij het project zou worden vermeden.[33] Zo kan bijvoorbeeld worden beweerd dat een bos volledig zou zijn gekapt als het project er niet was geweest.[34] Aangezien het proces **berust op de verbeelding van een alternatieve geschiedenis die in werkelijkheid niet heeft plaatsgevonden** ("wat zou er zijn gebeurd als het project niet was opgezet?"), is het - noodzakelijkerwijs - van zeer onnauwkeurige aard. Zoals reeds gezegd, **worden de uitgangswaarden (baselines) door projectbeheerders vaak kunstmatig opgeblazen om meer carbon credits te creëren**. Zo claimen de twee **belangrijkste compensatieprojecten van Shell (Cordillera Azul en Katingan Mentaya)** credits voor het beschermen van bossen tegen ontbossing. Beide projecten zijn echter gesitueerd in gebieden die wettelijk beschermd land waren voordat de projecten werden opgezet (Cordillera Azul was al tientallen jaren een nationaal park).[35] Bijgevolg zijn hun baselines uiterst ongeloofwaardig, en de gecreëerde kredieten derhalve niet betrouwbaar.

Er bestaat geen universeel erkende methode voor de berekening van beide variabelen. Falkowski et al stellen: *"Direct determination of changes in terrestrial carbon storage has proven extremely difficult."*[36] Verra - de organisatie die de carbon credits certificeert die Shell koopt - biedt de projectbeheerders een grote verscheidenheid aan methoden waaruit zij kunnen kiezen, en staat hen zelfs toe hun eigen methode te schrijven.[37] Gifford stelt: *"project developers often choose an accounting protocol that addresses a desired outcome, rather than altering a project to meet specific protocol guidelines."*[38] Hoewel derden worden ingehuurd om het proces te "verifiëren", **is er geen sprake van een onafhankelijke audit**: Ten eerste worden deze derden betaald door de projectbeheerders. Ten tweede is er **geen objectief, erkend auditsysteem, geen toezicht, geen afdwingbare regels van professioneel gedrag en geen sancties**. Ten derde zijn de toegepaste "methoden" niet meer dan vage leidraden en dus niet controleerbaar.[39] Dit betekent dat er geen geloofwaardige externe, onafhankelijke controle is van de hoeveelheid en de geloofwaardigheid van de geclaimde carbon credits. Het is dan ook **onjuist te beweren dat de klimaatvoordelen van "CO2-compensatie" op een precieze en betrouwbare manier kunnen worden gekwantificeerd**. Dit wordt bevestigd door Haya et al: *"[...] offsets are better understood as a way for [...] emitters to invest in an incentive*

---

[33] Zie bv. Verra, 'VMD0001 Estimation of carbon stocks in the above- and belowground biomass in live tree and non-tree pools' (2013), 3-4 <https://verra.org/wp-content/uploads/2017/11/VMD0001v1.1.pdf>.
[34] See e.g. Verra, 'VM0005 Methodology for Conversion of Low-productive Forest to High-productive Forest' (2013) 10 <https://verra.org/wp-content/uploads/2017/10/VM0005v1.2.pdf>.
[35] CIMA, 'Cordillera Azul National Park REDD Project' (2012) <https://s3.amazonaws.com/CCBA/Projects/Cordillera_Azul_National_Park_REDD_project/PNCAZPDDVCSV3September62012.pdf>; Greenpeace Germany, 'VW's Carbon Footprint Sham. How Volkswagen is using an ineffective compensation project to shirk potential CO_2 savings' (2020) 12 <https://www.greenpeace.de/presse/publikationen/vws-carbon-footprint-sham>.
[36] P Falkowski et al, "The Global Carbon Cycle: A Test of Our Knowledge of Earth as a System" (2000) 290 *Science* 293.
[37] Verra, 'Methodologies' <https://verra.org/methodologies/>.
[38] Lauren Gifford, ""You can't value what you can't measure": a critical look at forest carbon accounting" (2020) 161 Climatic Change 291, 296.
[39] Ibid 298.

programme that achieves difficult-to-estimate emission reductions, than as accurately quantified tons of reductions."[40]

Vanwege deze problemen **zijn voluntary carbon credits zeer controversieel**. Dit wordt geïllustreerd door het eindrapport van **Mark Carney's "Taskforce on Scaling Voluntary Carbon Markets"** (TSVCM),[41] dat Shell als gezaghebbend heeft aanvaard.[42] Het rapport stelt:

*"**There are valid concerns regarding the robustness of carbon credits**, stemming from past controversies, market failures, and the **potential for offsetting to be misused**. Some of these concerns pertain to the structure of carbon credits themselves, including the additionality of certain types of projects. Other concerns relate to the use of offsetting, and whether or not **offsetting may create unintended disincentives for corporate action to reduce emissions internally**."*[43]

Het TSVCM-rapport is **bijzonder kritisch over "CO2-compensatie" via bossen.** In het verslag wordt de volgende verklaring afgelegd met uitdrukkelijke verwijzing naar Verra (Verra is de belangrijkste bron van Shells credits):

*"**[B]uyers remain uncertain about the quality of credits** being supplied. Many are especially **concerned about permanence** [...] Other concerns include **leakage** [...] and **additionality** [...] **These concerns apply especially to two large categories of projects**: large-scale renewable energy, and **forestry and land use**."*[44]

In het TSVCM-rapport wordt gewezen op het *"**potential for errors as well as for fraud** (e.g., potential conflicts of interest between the auditor and the project developer, issues in baseline modeling, double counting under multiple standards)."*[45] **Verra**, de belangrijkste bron van de door Shell gebruikte credits, **is een bijzonder controversiële leverancier** van voluntary carbon credits. Een onderzoek onder leiding van de Guardian en Unearthed van 10 van Verra's 79 REDD-projecten stelt: *"the credits that they generated by preventing environmental destruction appear to be **based on a flawed and much-criticised system**."*[46] Ander onderzoek bevestigt deze kritiek.[47]

Derhalve kan worden geconcludeerd dat de door voluntary carbon credits beloofde emissiereducties niet geloofwaardig zijn. Dit geldt met name voor de credits uit bossen die

---

[40] Barbara Haya et al, "Managing uncertainty in carbon offsets: insights from California's standardized approach" (2020) 20 Climate Policy 1112.
[41] Taskforce on scaling the voluntary carbon market, 'Final Report' (TSVCM Report, 2021) <https://www.iif.com/Portals/1/Files/TSVCM_Report.pdf> accessed 28 May 2021.
[42] RCC Dossier 2021/00190, Shell-antwoord van 26 mei 2021, 1.3.
[43] TSVCM Report 93.
[44] TSVCM Report 44.
[45] TSVCM Report 19.
[46] 'Carbon Offsets Used by Major Airlines Based on Flawed System, Warn Experts' (*The Guardian*, 4 May 2021) <http://www.theguardian.com/environment/2021/may/04/carbon-offsets-used-by-major-airlines-based-on-flawed-system-warn-experts> accessed 16 June 2021.
[47] REDD-Monitor, '"Worse than Doing Nothing": Shell's REDD Offsets in Indonesia and Peru' <https://redd-monitor.org/2020/11/19/worse-than-doing-nothing-shells-redd-offsets-in-indonesia-and-peru/> accessed 21 June 2021.

Shell gebruikt. Verra, de belangrijkste aanbieder van Shells credits, is een bijzonder controversiële organisatie.

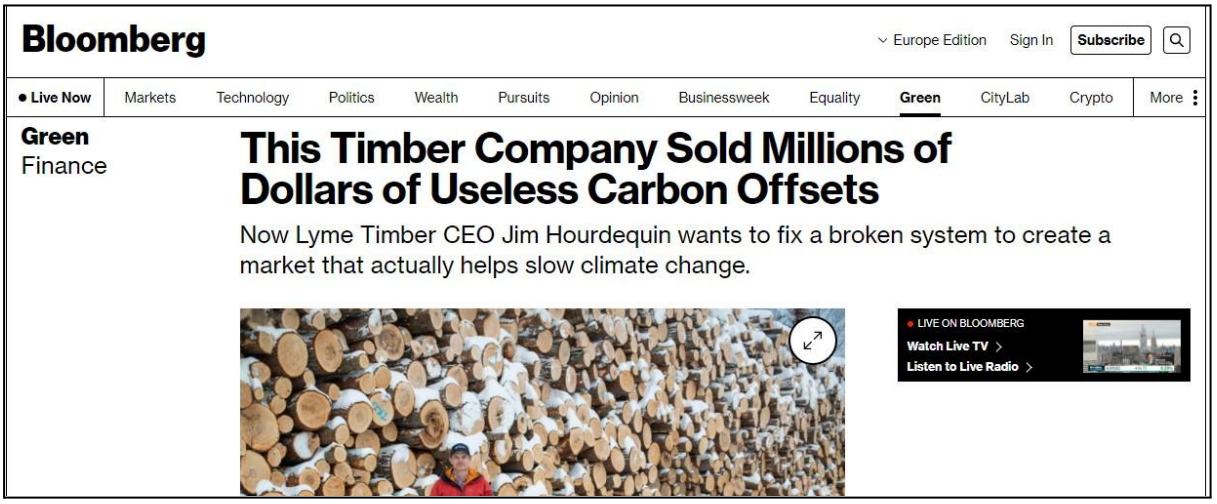

In maart 2022 meldde Bloomberg dat een belangrijke leverancier van voluntary carbon credits toegeeft dat deze "nutteloos" zijn en dat de vrijwillige koolstofmarkt "kapot" is.[48]

Eveneens in maart 2022 meldde Bloomberg dat het meest prominente initiatief om de voluntary carbon market te vergroten, is stopgezet vanwege aanhoudende twijfels over de kwaliteit van voluntary carbon credits.[49]

[48] Ben Elgin, 'Timber CEO Wants to Reform Flawed Carbon-Offset Market' (*Bloomberg*, 17 March 2022) <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-03-17/timber-ceo-wants-to-reform-flawed-carbon-offset-market> accessed 8 April 2022.

[49] Jess Shankleman and Natasha White, 'Carney's Bid to Grow Carbon Market Rejigged Amid Controversy' *Bloomberg.com* (16 March 2022) <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-03-16/carney-s-bid-to-boost-carbon-market-scaled-back-amid-controversy> accessed 18 March 2022.

6. De relevante accounting standards en beleidsinstrumenten beschouwen "CO2-compensatie"-claims van bedrijven als een “bad practice” die moet worden vermeden

In dit sectie worden de relevante normen voor carbon accounting en de beleidsinstrumenten op het gebied van klimaatmitigatie door bedrijven onder de loep genomen. Er zal worden aangetoond dat "**CO2-compensatie**"-claims door bedrijven als een **“bad practice” worden** beschouwd, die moet worden vermeden.

De belangrijkste accounting standards om de milieuvoetafdruk van producten (met inbegrip van de CO2-voetafdruk) vast te stellen, is de **EU Product Environmental Footprint Method**. De **EU-Commissie beveelt** bedrijven aan de EU Product Environmental Footprint Method te volgen bij het meten en bekendmaken van de milieuprestaties van hun producten.[50] Volgens de EU Product Environmental Footprint Method worden **voluntary carbon credits niet in aanmerking genomen bij de berekening van de impact van een product op het klimaat**. [51]

> **4.4.10 Greenhouse gases emissions and removals**
>
> The PEF method distinguishes three main categories of greenhouse gases (GHG) emissions and removals, each contributing to levels within a specific sub-category within the impact category of 'climate change':
>
> 1. fossil GHG emissions and removals (contributing to the sub-category ‘Climate change – fossil’);
> 2. biogenic carbon emissions and removals (contributing to the sub-category ‘Climate change – biogenic’);
> 3. carbon emissions from land use and land use change (contributing to the sub-category ‘Climate change – land use and land use change’).
>
> Currently, credits associated with temporary and permanent carbon storage and/or delayed emissions shall not be considered in the calculation of the climate change indicator. This means that all emissions and removals shall be considered as emitted ‘now’, and there is no discounting of emissions over time (in line with EN ISO 14067:2018). Developments will be considered in order to keep the method updated with scientific evidence and expert-based consensus.

De EU Product Environmental Footprint Method verbiedt uitdrukkelijk het gebruik van vrijwillige koolstofkredieten bij de berekening van de klimaatimpact van een product.

De andere belangrijke accounting standard is de **ISO-norm 14067:2018 over de CO2-voetafdruk van producten**. De ISO-norm beveelt een gescheiden boekhouding aan voor biogene en fossiele koolstof.[52] Met andere woorden, **voluntary carbon credits die worden gecreëerd door compensatieprojecten via bossen en CO2-emissies door het verbranden van brandstof moeten niet samen worden geteld**.

[50] Commission Recommendation on the use of the Environmental Footprint methods C(2021) 9332 final.
[51] ibid, Annex, para 4.4.10.
[52] ISO 14067:2018, ‘Greenhouse gases — Carbon footprint of products — Requirements and guidelines for quantification’, 6.4.9.2.

Beide normen beschouwen "CO2-compensatie"-claims dus als een “bad practice” die moet worden vermeden. Dit standpunt komt ook tot uiting in de belangrijkste beleidsinstrumenten op het gebied van klimaatmitigatie door bedrijven. Het **Science Based Targets Initiative (SBTi) sluit expliciet uit dat "CO2 compensatie" wordt meegeteld voor het bereiken van de net-zero emissiedoelstellingen**.[53] Het SBTi is de meest gereputeerde en gezaghebbende richtlijn voor klimaatactie door bedrijven. Tot dusver hebben meer dan 1200 bedrijven zich aangesloten bij het SBTi.[54] In dezelfde lijn ligt het rapport "Navigating the Nuances of Net-Zero Targets" (2020) van het New Climate Institute: *“**Carbon dioxide removal (CDR) technologies and practices** [i.e., ‘offsetting’] need more support to reach their potential, but uncertainties related to methodologies for calculating their climate impact, as well as the permanence of carbon dioxide storage mean that they should not be considered equivalent to direct greenhouse gas emission reductions and **are not suitable for claiming direct neutralisation**.”*[55]

Samenvattend kan dus worden **gesteld dat de belangrijkste accounting standards en beleidsinstrumenten** inzake klimaatmitigatie voor bedrijven **het gebruik van voluntary carbon credits** voor de berekening van de CO2-voetafdruk van een product afwijzen. Bijgevolg moet de promotie van "CO2-compensatie"-claims als een **onwenselijke praktijk** worden beschouwd.

7. Shell schendt de standards waarop zij zich beroept

Shell beweert dat haar promotie van "CO2-compensatie" wordt gerechtvaardigd door de **ISO 14021:2016-norm en de PAS 2060-richtlijn**. Deze **bewering is** echter **onjuist**.

De **PAS 2060 is een “process-based” leidraad**. Als zodanig **bevestigt noch weerlegt het het gebruik van "voluntary carbon credits".** In plaats daarvan stelt het formele eisen waaraan claims van "carbon neutrality" moeten voldoen om transparantie en controleerbaarheid te waarborgen: *“The fundamental principle that the methodologies used to collate evidence that substantiates such declarations need to be clear, transparent, and scientifically sound, documented and readily available remains as the foundation of PAS 2060.”*[56] Met andere woorden, het ontslaat Shell niet van de verplichting om te bewijzen dat het mechanisme dat zij aanprijst als waarborg voor "carbon neutrality" daadwerkelijk voldoet aan de diverse eisen die zijn neergelegd in de PAS 2060, zoals wetenschappelijke deugdelijkheid (artikelen 5.2.5., 6.1.3., 8.2.3., 9.1.3.). Meer in het bijzonder **ontslaat het Shell niet van de verplichting om te bewijzen dat haar "voluntary carbon credits" daadwerkelijk voldoen aan de voorwaarden inzake additionaliteit, vermijding van**

[53] Science Based Targets Initiative (SBTi), ‘SBTi Criteria and Recommendations’ (2021) TWG-INF-002, Version 4.2, C.12 <https://sciencebasedtargets.org/resources/files/SBTi-criteria.pdf>.
[54] ‘The New Normal: 1,000 Companies Are Now Setting Science-Based Climate Targets’ (Science Based Targets) <https://sciencebasedtargets.org/blog/the-new-normal-1-000-companies-are-now-setting-science-based-climate-targets>.
[55] New Climate Institute, ‘Navigating the Nuances of Net-Zero Targets’ (2020) 4 <https://newclimate.org/wp-content/uploads/2020/10/NewClimate_NetZeroReport_October2020.pdf>.
[56] PAS 2060:2014, iii.

lekkage en permanentie (artikel 9.1.2.b). Shell heeft verzuimd dit te doen. In de ingediende klacht voor dossier 2021/00190 is in detail aangetoond dat de belangrijkste compensatieprojecten van Shell niet aan deze voorwaarden voldoen (Bijlage 2). **Shell heeft nagelaten deze bevindingen te weerleggen**.

Volgens de PAS 2060 moet "carbon neutrality" in de eerste plaats worden bereikt door daadwerkelijke emissiereducties. Alleen "resterende" broeikasgasemissies mogen worden "gecompenseerd." **PAS 2060 stelt expliciet:** ***"this specification does not make provision for a declaration of the achievement of carbon neutrality solely through offsetting."***[57] Aan deze eis wordt niet voldaan door Shells product "CO2-compensatie", dat, zoals Shell zelf toegeeft, uitsluitend is gebaseerd op "compensatie" door middel van "voluntary carbon credits." Bijgevolg **is het product "CO2-compensatie" van Shell niet "carbon neutral" in de zin van de PAS 2060**.

ISO 14021:2016 is eveneens een "process-based" standard. Net als de PAS 2060 bevestigt noch weerlegt het het gebruik van "voluntary carbon credits." In plaats daarvan **definieert** het **slechts minimumcriteria voor "zelfverklaarde milieuclaims"**, zoals de zelfverklaarde claim van Shell dat het consumenten "CO2-compensatie" kan aanbieden. De gedefinieerde minimumcriteria omvatten de verplichting dat milieuclaims accuraat en niet misleidend zijn, onderbouwd en geverifieerd moeten worden, en gebaseerd moeten zijn op de levenscyclus (artikel 5.7). De **ISO 14021:2016 is dus een soort instrument dat vergelijkbaar is met de Milieu Reclame Code**. Het mag dan ook duidelijk zijn dat **Shell niet ontheven is van de verplichting om te bewijzen dat haar zelfverklaarde claims daadwerkelijk aan deze minimumeisen voldoen**. Aangetoond is dat de promotie door Shell van het product "CO2-compensatie" in strijd is met de wetenschappelijke consensus dat de klimaatvoordelen van compensatieactiviteiten onzekerder zijn dan de klimaatschade door CO2-uitstoot. Bijgevolg zijn de **marketingclaims van Shell feitelijk onjuist**, en dus **in strijd met de ISO 14021:2016**.

Het is aangetoond dat Shell de twee normen schendt die zij ter verdediging aanvoert.

8. De gedeeltelijke compensatieclaims van Shell zijn misleidend omdat zij vaag zijn

Aangetoond is dat Shell tegenstrijdige beweringen doet over de precieze effecten van haar product "CO2-compensatie." Shell beweert vaak dat het product "CO2-compensatie" de volledige klimaatschade compenseert die wordt veroorzaakt door de CO2-uitstoot als gevolg van het rijden met brandstof ("volledige compensatieclaim"). Soms beweert Shell echter ook dat de klimaatschade slechts gedeeltelijk wordt gecompenseerd ("gedeeltelijke compensatieclaim"). Een disclaimer op de Shell-website luidt bijvoorbeeld: "**CO2-compensatie **voorkomt niet dat er CO2-uitstoot vrijkomt** wanneer de brandstof wordt geproduceerd of gebruikt. CO2-uitstoot compenseren, wil zeggen het aankopen van Carbon Credits, waarmee geïnvesteerd wordt in geverifieerde projecten om bossen te beschermen en bomen te planten. Deze Carbon Credits, zijn **geen gelijkwaardige vervanging voor energieoplossingen met een lagere emissie**. Er wordt immers nog*

[57] PAS 2060:2014, 1.

steeds CO2 uitgestoten."[58] De disclaimer impliceert dat de klimaatschade als gevolg van de CO2-uitstoot door het rijden met brandstof slechts gedeeltelijk wordt gecompenseerd. Shell geeft echter niet aan welk deel van de klimaatschade precies wordt gecompenseerd. Is het 0,1%, of 99,9%, of iets daartussenin?

Om de consument niet te misleiden, **moeten milieuclaims nauwkeurig zijn**. Dit wordt door de **Europese Commissie** duidelijk gesteld in haar **richtsnoeren uit 2021** over de toepassing van de richtlijn betreffende oneerlijke handelspraktijken op milieuclaims:

> *"**Environmental claims are likely to be misleading if they consist of vague** and general **statements of environmental benefits** without appropriate substantiation of the benefit and without indication of the relevant aspect of the product the claim refers to."*[59]

De **ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims van 2021 waarschuwt** ook voor vage milieuclaims. Zij adviseert adverteerders als volgt:

> *"Voorkom dat consumenten uw claims verkeerd kunnen interpreteren. **Gebruik daarom geen vage termen**."*[60]

Zowel de Europese Commissie als de ACM waarschuwen expliciet voor vage marketingclaims over CO2-compensatie. De Europese Commissie stelt:

> *"Carbon removals claims should be authentic, **robust, transparent, reported, monitorable, verifiable, credible**, certified, should not undermine near-term emission reduction action in emitting sectors, should guarantee additionality and should ensure an appropriate accounting of carbon removals in national GHG inventories."*[61]

De ACM Duurzaamheidsrichtlijnen waarschuwen als volgt tegen vage compensatie-claims:

> *"Als u consumenten de mogelijkheid biedt om de CO2-uitstoot van een product (tegen betaling) te compenseren, dan is er sprake van een apart product waarop de consumentenregels van toepassing zijn. **Dit betekent dat u consumenten moet informeren over de voornaamste kenmerken van de aangeboden CO2-compensatie** die hiervoor zijn genoemd."*[62]

Zij verduidelijkt dat de adverteerder die "CO2-compensatie" belooft, de consument de volgende informatie moet verstrekken:

---

[58] https://www.shell.nl/consumenten/compenseer-co2-uitstoot.html
[59] Europese Commissie, "Richtsnoeren voor de uitlegging en de toepassing van Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt" (2021) 95.
[60] Autoriteit Consument en Markt, 'Leidraad Duurzaamheidsclaims' (2021) 9 <https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/leidraad-duurzaamheidsclaims.pdf>.
[61] Europese Commissie (n 17) 95.
[62] Autoriteit Consument en Markt 15.

> ***"Het bedrijf moet consumenten informeren over hoeveel uitstoot er wordt gecompenseerd*** *en hoe de uitstoot wordt gecompenseerd. [...] Het bedrijf moet kunnen aantonen dat de uitstoot van de gereden kilometers daadwerkelijk volledig is gecompenseerd, zodat consumenten kunnen blijven vertrouwen op de claim.*[63]

Voor zover Shell slechts de gedeeltelijke compensatie claimt van de klimaatschade die wordt veroorzaakt door de CO2-uitstoot als gevolg van het rijden met brandstof, verzuimt zij het precieze percentage van de schade te specificeren dat beweerdelijk wordt gecompenseerd. Daarmee schendt zij de verplichting dat milieumarketingclaims nauwkeurig moeten zijn, en niet vaag.

[63] ibid 10.

Bijlage 6

Publicatie The Guardian m.b.t. onderzoek naar Verra

The age of extinction

Revealed: more than 90% of rainforest carbon offsets by biggest certifier are worthless, analysis shows

Investigation into Verra carbon standard finds most are 'phantom credits' and may worsen global heating

- 'Nowhere else to go': Alto Mayo, Peru, at centre of conservation row
- Greenwashing or a net zero necessity? Scientists on carbon offsetting
- Carbon offsets flawed but we are in a climate emergency

The age of extinction is supported by

the guardian .org

About this content

Patrick Greenfield

@pgreenfielduk

Wed 18 Jan 2023 14.00 GMT

The forest carbon offsets approved by the world's leading certifier and used by Disney, Shell, Gucci and other big corporations are largely worthless and could make global heating worse, according to a new investigation.

The research into Verra, the world's leading carbon standard for the rapidly growing $2bn (£1.6bn) voluntary offsets market, has found that, based on analysis of a significant percentage of the projects, more than 90% of their rainforest offset credits - among the most commonly used by companies - are likely to be "phantom credits" and do not represent genuine carbon reductions.

The analysis raises questions over the credits bought by a number of internationally renowned companies - some of them have labelled their products "carbon neutral", or have told their consumers they can fly, buy new clothes or eat certain foods without making the climate crisis worse.

But doubts have been raised repeatedly over whether they are really effective.

The nine-month investigation has been undertaken by the Guardian, the German weekly Die Zeit and SourceMaterial, a non-profit investigative journalism organisation. It is based on new analysis of scientific studies of Verra's rainforest schemes.

It has also drawn on dozens of interviews and on-the-ground reporting with scientists, industry insiders and Indigenous communities. The findings - which have been strongly disputed by Verra - are likely to pose serious questions for companies that are depending on offsets as part of their net zero strategies.

Based on a new analysis at least 90% of Verra's rainforest carbon credits do not represent real emission reductions

Each credit is equal to one metric tonne of CO_2 equivalent

Guardian graphic. Source: The Guardian analysis based on a significant percentage of the projects as looked by West et al studies and Verra registry (accessed in August 2022). All figures are estimates. West et al 2023 is a pre-print. Note: Verra's claims versus analysis of independent scientific studies

Verra, which is based in Washington DC, operates a number of leading environmental standards for climate action and sustainable development, including its verified carbon standard (VCS) that has issued more than 1bn carbon credits. It approves three-quarters of all voluntary offsets. Its rainforest protection programme makes up 40% of the credits it approves and was launched before the Paris agreement with the aim of generating revenue for protecting ecosystems.

Verra argues that the conclusions reached by the studies are incorrect, and questions their methodology. And they point out that their work since 2009 has allowed billions of dollars to be channelled to the vital work of preserving forests.

The investigation found that:

> Only a handful of Verra's rainforest projects showed evidence of deforestation reductions, according to two studies, with further analysis indicating that 94% of the credits had no benefit to the climate.

> The threat to forests had been overstated by about 400% on average for Verra projects, according to analysis of a 2022 University of Cambridge study.

> Gucci, Salesforce, BHP, Shell, easyJet, Leon and the band Pearl Jam were among

dozens of companies and organisations that have bought rainforest offsets approved by Verra for environmental claims.

Human rights issues are a serious concern in at least one of the offsetting projects. The Guardian visited a flagship project in Peru, and was shown videos that residents said showed their homes being cut down with chainsaws and ropes by park guards and police. They spoke of forced evictions and tensions with park authorities.

The analysis: "It's disappointing and scary"

To assess the credits, a team of journalists analysed the findings of three scientific studies that used satellite images to check the results of a number of forest offsetting projects, known as Redd+ schemes**.** Although a number of studies have looked at offsets, these are the only three known to have attempted to apply rigorous scientific methods to measuring avoided deforestation.

The organisations that set up and run these projects produce their own forecasts of how much deforestation they will stop, using Verra's rules. The predictions are assessed by a Verra-approved third party, and if accepted are then used to generate the credits that companies can buy and use to offset their own carbon emissions.

For example, if an organisation estimates its project will stop 100 hectares (247 acres) of deforestation, it can use a Verra-approved formula to convert that into 40,000 CO_2e (carbon dioxide equivalent) of saved carbon emissions in a dense tropical forest if no deforestation takes place, although the formula varies according to habitat and other factors. Those saved emissions can then be bought by a company and applied to its own carbon reduction targets.

Two different groups of scientists - one internationally based, the other from Cambridge in the UK - looked at a total of about two-thirds of 87 Verra-approved active projects. A number were left out by the researchers when they felt there was not enough information available to fairly assess them.

An example of a Verra project, alongside the reference area used for projecting deforestation rates

In this particular example - the Madre de Dios Amazon project - the reference area incorporates a road,

which will potentially lead to a high rate of deforestation

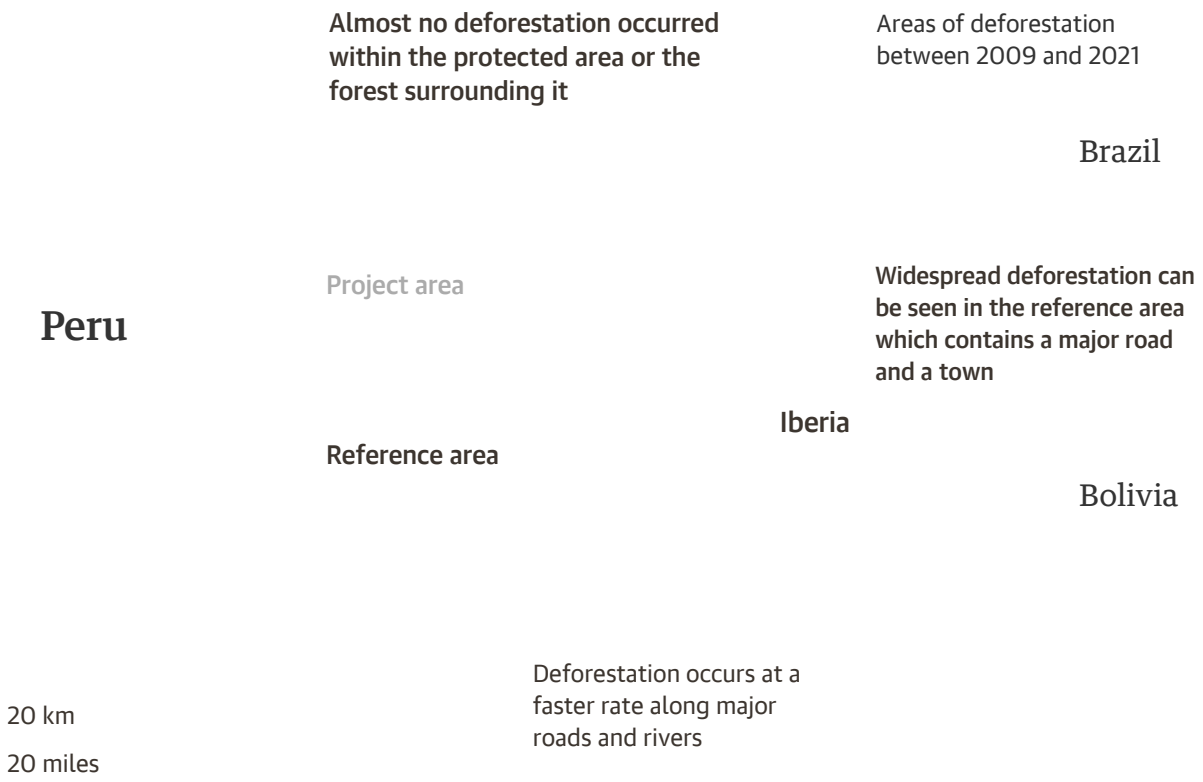

Guardian graphic. Source: High-Resolution Global Maps of 21st-Century Forest Cover Change by MC Hansen, PV Potapov, R Moore, M Hancher, SA Turubanova, A Tyukavina, D Thau, SV Stehman, SJ Goetz, TR Loveland, A Kommareddy, A Egorov, L Chini, CO Justice, and JRG Townshend. 2013. Referenced area sourced from project documents

The two studies from the international group of researchers found just eight out of 29 Verra-approved projects where further analysis was possible showed evidence of meaningful deforestation reductions.

The journalists were able to do further analysis on those projects, comparing the estimates made by the offsetting projects with the results obtained by the scientists. The analysis indicated about 94% of the credits the projects produced should not have been approved.

Credits from 21 projects had no climate benefit, seven had between 98% and 52% fewer than claimed using Verra's system, and one had 80% more impact, the investigation found.

Separately, the study by the University of Cambridge team of 40 Verra projects found that while a number had stopped some deforestation, the areas were extremely small. Just four projects were responsible for three-quarters of the total forest that was protected.

forest that was protected.

The journalists again analysed these results more closely and found that, in 32 projects where it was possible to compare Verra's claims with the study finding, baseline scenarios of forest loss appeared to be overstated by about 400%. Three projects in Madagascar have achieved excellent results and have a significant impact on the figures. If those projects are not included, the average inflation is about 950%.

The studies used different methods and time periods, looked at different ranges of projects, and the researchers said no modelling approach is ever perfect, acknowledging limitations in each study. However, the data showed broad agreement on the lack of effectiveness of the projects compared with the Verra-approved predictions.

Two of the studies have passed the peer review process and another has been released as a preprint.

However, Verra strongly disputed the studies' conclusions about its rainforest projects and said the methods the scientists used cannot capture the true impact on the ground, which explains the difference between the credits it approves and the emission reductions estimated by scientists.

The carbon standard said its projects faced unique local threats that a standardised approach cannot measure, and it works with leading experts to continuously update its methodologies and make sure they reflect scientific consensus. It has shortened the time period in which projects must update the threats they face to better capture unforeseen drivers, such as the election of Jair Bolsonaro in Brazil. Verra said it already used some of the methods deployed by the researchers in its own standards, but does not believe they are appropriate for this project type.

Robin Rix, Chief Legal, Policy, and Markets Officer, Verra, told the Guardian: "It is absolutely incorrect to say that 90% of Verra-certified REDD+ credits are worthless. The article bases this false claim on extrapolations of three reports by two different groups, who assessed a small number of projects using their own methodologies. We will publish our own complete assessment shortly.

"The main criticisms of Verra's REDD+ methodologies cited in the article have already been addressed by a review that has been underway since 2021. The multiple

methodologies currently used for avoiding unplanned deforestation projects are being consolidated, and a jurisdictional allocation approach is being adopted. Meanwhile, project baselines are now re-assessed every six years rather than ten.

“Verra has certified over 1,500 carbon projects, which have been assessed tens of thousands of times by third party auditors. They have delivered billions of dollars for rural areas in the global south, in support of action on climate change and biodiversity loss. This level of finance was delivered due to strong standards and methodologies, which we will continue to strengthen, in cooperation with governments, scientists, and local communities all over the world.”

Verra was specifically concerned with the use of “synthetic controls”, where the international group picked comparable areas and used them as a basis for deforestation measurements. Verra felt this was problematic because the controls might not reflect pre-project conditions, and also would compare the project with a hypothetical scenario rather than a “real area, as Verra does”. But the study authors argue that this mischaracterises their work: the comparison areas used in both cases are real areas, with deforestation levels based on rates that are local to the projects. The Cambridge group does not use synthetic controls.

“I have worked as an auditor on these projects in the Brazilian Amazon and when I started this analysis, I wanted to know if we could trust their predictions about deforestation. The evidence from the analysis - not just the synthetic controls - suggests we cannot. I want this system to work to protect rainforests. For that to happen, we need to acknowledge the scale of problems with the current system,” said Thales West, a lead author on the studies by the international group.

Erin Sills, a co-author in the international group and a professor at North Carolina State University, said the findings were “disappointing and scary”. She was one of several researchers who said urgent changes were needed to finance rainforest conservation.

“I’d like to find that conserving forests, which conserves biodiversity, and conserves local ecosystem services, also has a real effective impact on reducing climate change. If it doesn’t, it’s scary, because it’s a little bit less hope for reducing climate change.”

David Coomes, a professor of forest ecology at the University of Cambridge who was a senior author on a study looking at avoided deforestation in the first five years of 40 Verra schemes, was part of the Cambridge group of researchers. He reviewed the Guardian’s findings and said there was a big gap between the amount of deforestation his team estimated the projects were avoiding and what the carbon standard was approving.

“It’s safe to say there are strong discrepancies between what we’re calculating and what exists in their databases, and that is a matter for concern and further investigation. I think in the longer term, what we want is a consensus set of methods which are applied across all sites,” he said.

which are applied across all sites," he said.

Julia Jones, a co-author and professor at Bangor University, said the world was at a crossroads when it came to protecting tropical forests and must urgently correct the system for measuring emission reductions if carbon markets are to be scaled up.

"It's really not rocket science," she said. "We are at an absolutely critical place for the future of tropical forests. If we don't learn from the failures of the last decade or so, then there's a very large risk that investors, private individuals and others will move away from any kind of willingness to pay to avoid tropical deforestation and that would be a disaster.

"As someone who sits outside of the kind of cut and thrust of the wild west that is the carbon markets, I need to believe it can be made to work because money is needed to fund the emissions reductions from forest conservation."

Yadvinder Singh Malhi, a professor of ecosystem science at the University of Oxford and a Jackson senior research fellow at Oriel College, Oxford, who was not involved in the study, said two of his PhD students had gone through the analysis without spotting any errors.

"This work highlights the main challenge with realising climate change mitigation benefits from Redd+. The challenge isn't around measuring carbon stocks; it's about reliably forecasting the future, what would have happened in the absence of the Redd+ activity. And peering into the future is a dark and messy art in a world of complex societies, politics and economics. The report shows that these future forecasts have been overly pessimistic in terms of baseline deforestation rates, and hence have vastly overstated their Redd+ climate benefits. Many of these projects may have brought lots of benefits in terms of biodiversity conservation capacity and local communities, but the impacts on climate change on which they are premised are regrettably much weaker than hoped. I wish it were otherwise, but this report is pretty compelling."

How companies use carbon offsetting to hit emissions goals

Step 1 Step 2 Step 3

Step 1

Offsetting project set up

A project is established to mitigate global heating. Many are avoided-emission projects that prevent greenhouse gases from being released from deforestation or fossil fuels, but do not remove carbon from the atmosphere.

Step 2

Credits are calculated

Carbon credits are calculated using dozens of methods. Avoided-deforestation projects estimate what would happen if the project was not there. Projects claim the difference between what happens and what could have as credits.

Step 3

Company makes net zero strategy

Firms work out the emissions they are producing every year from their own activities. In order to meet their net zero strategy, alongside efforts to cut emissions, some companies decide to buy carbon offsets.

Step 4

Company searches for carbon credits

Firms get carbon credits through a specialist broker, others go directly to a project. Most offsets are approved by Verra and Gold Standard. These credits are used to offset emissions, allowing them to claim large net reductions.

Step 5

Company makes climate claim

Once a firm has worked out the amount of carbon they want to offset, they buy the equivalent amount of credits. Many then claim the company or product they are selling has become carbon neutral.

Guardian graphic. Source: Guardian reporting

Shell told the Guardian that using credits was “in line with our philosophy of avoid, reduce and only then mitigate emissions”. Gucci, Pearl Jam, BHP and Salesforce did not comment, while Lavazza said it bought credits that were certified by Verra, “a world’s leading certification organisation”, as part of the coffee products company’s

world's leading certification organisation", as part of the coffee products company's "serious, concrete and diligent commitment to reduce" its carbon footprint. It plans to look more closely into the project.

The fast food chain Leon no longer buys carbon offsets from one of the projects in the studies, as part of its mission to maximise its positive impact. EasyJet has moved away from carbon offsetting to focus its net zero work on projects such as "funding for the development of new zero-carbon emission aircraft technology".

Barbara Haya, the director of the Berkeley Carbon Trading Project, has been researching carbon credits for 20 years, hoping to find a way to make the system function. She said: "The implications of this analysis are huge. Companies are using credits to make claims of reducing emissions when most of these credits don't represent emissions reductions at all.

"Rainforest protection credits are the most common type on the market at the moment. And it's exploding, so these findings really matter. But these problems are not just limited to this credit type. These problems exist with nearly every kind of credit.

"One strategy to improve the market is to show what the problems are and really force the registries to tighten up their rules so that the market could be trusted. But I'm starting to give up on that. I started studying carbon offsets 20 years ago studying problems with protocols and programs. Here I am, 20 years later having the same conversation. We need an alternative process. The offset market is broken."

This article was amended on 20 January 2023 to add a statement from Verra that was received after publication. It was further amended on 27 and 30 January 2023 to clarify in the headline and body text that Verra is a certifier of carbon credits, rather than a "provider" of such credits as an earlier version indicated.

Find more age of extinction coverage here, and follow biodiversity reporters Phoebe Weston and Patrick Greenfield on Twitter for all the latest news and features

... as you're joining us today from the Netherlands, we have a small favour to ask. Tens of millions have placed their trust in the Guardian's fearless journalism since we started publishing 200 years ago, turning to us in moments of crisis, uncertainty, solidarity and hope. More than 1.5 million supporters, from 180 countries, now power us financially - keeping us open to all, and fiercely independent. Will you make a difference and support us too?

Unlike many others, the Guardian has no shareholders and no billionaire owner.